

ГРАД ЛОЗНИЦА

ИЗВЕШТАЈ

О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ЗАШТИТНОГ ВОДНОГ ОБЈЕКТА – НАСИПА НА ДЕСНОЈ ОБАЛИ РЕКЕ ДРИНЕ НА ПОДРУЧЈУ НАСЕЉЕНИХ МЕСТА ЛИПНИЧКИ ШОР И ЈЕЛАВ У ЛОЗНИЦИ

ИНФОПЛАН

Одговорни урбаниста:
Катарина Илић,
дипл. инж. арх.

Директор:
Марина Агатуновић
дипл. екон.

„ИНФОПЛАН“ Д.О.О. АРАНЂЕЛОВАЦ –
Ратних војних инвалида 4,
34300 Аранђеловац,
телефон/факс 034/720-081 / 720-082,
e-mail:urbanizam@infoplan.rs

12084

**ISO 9001:2008
SRPS ISO 9001:2008**

2021. година

ПРЕДМЕТ: **ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ЗАШТИТНОГ ВОДНОГ ОБЈЕКТА – НАСИПА НА ДЕСНОЈ ОБАЛИ РЕКЕ ДРИНЕ НА ПОДРУЧЈУ НАСЕЉЕНИХ МЕСТА ЛИПНИЧКИ ШОР И ЈЕЛАВ У ЛОЗНИЦИ**

НАРУЧИЛАЦ: **ГРАДСКА УПРАВА ГРАДА ЛОЗНИЦЕ**

ОБРАЂИВАЧ: **ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ ЗА ПЛАНИРАЊЕ, ПРОЈЕКТОВАЊЕ, АУТОМАТСКУ ОБРАДУ ПОДАТАКА И ИНЖЕЊЕРИНГ “ИНФОПЛАН” Д.О.О. АРАНЂЕЛОВАЦ**
Ратних војних инвалида 4, 34300 Аранђеловац

РУКОВОДИЛАЦ ИЗРАДЕ: Катарина Илић, дипл. инж. арх.
одговорни урбаниста – лиценца бр. 200 1623 18

РАДНИ ТИМ: Тијана Лукић, дипл. простор. план., маст. инж. зашт. жив. сред.
Јадранка Каралић, дипл. инж. арх.
Марија Пауновић Милојевић, дипл. инж. арх.
Наташа Миливојевић, дипл. инж. грађ.
Драгана Стојиловић, дипл. инж. арх.

ДИРЕКТОР

МАРИНА АГАТУНОВИЋ, дипл. екон.

САДРЖАЈ

УВОД.....	5
1.0. Полазне основе стратешке процене утицаја	7
1.1. Преглед садржаја Плана детаљне регулације	9
1.2. Карактеристике и циљеви Плана	11
1.2.1. Опис границе Плана детаљне регулације	11
1.2.2. Постојећа и планирана намена површина.....	12
1.2.3. Циљеви Плана детаљне регулације	16
1.3. Хијерархијски однос са другим плановима - планска усклађеност	16
1.4. Преглед карактеристика и оцена стања животне средине на подручју Плана	19
1.4.1. Природне карактеристике.....	20
1.4.2. Створене карактеристике	22
1.4.3. Стање квалитета животне средине.....	25
1.5. Разматрана питања и проблеми животне средине у обухвату Плана	26
1.6. Резултати консултација са заинтересованим органима и организацијама	27
2.0. Општи и посебни циљеви стратешке процене утицаја и избор индикатора.....	28
2.1. Општи и посебни циљеви стратешке процене	28
2.2. Индикатори стратешке процене	29
3.0. Процена могућих утицаја Плана на животну средину.....	32
3.1. Процена утицаја на животну средину и поређење варијантних решења.....	34
3.2. Разлози за избор најповољнијег варијантног решења.....	36
3.3. Евалуација карактеристика и значаја утицаја планских решења	38
3.4. Мере за ограничавање негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину.	41
4.0. Смернице за ниже хијерархијске нивое	49
5.0. Програм праћења стања животне средине у поступку спровођења Плана	50
5.1. Индикатори праћења стања	51
5.2. Права и обавезе надлежних органа и поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја	52
6.0. Методологија стратешке процене утицаја на животну средину и тешкоће при изради стратешке процене	54
7.0. Приказ начина одлучивања	57
8.0. Закључци стратешке процене утицаја (нетехнички резиме)	58

СПИСАК ТАБЕЛА

Табела бр. 1: Биланс површина по намени

Табела бр. 2: Услови надлежних институција

Табела бр. 3: Посебни циљеви стратешке процене са избором индикатора

Табела бр. 4: Процена утицаја у односу на циљеве стратешке процене утицаја у варијантама 1 (да се план не примењује) и 2 (да се план примењује)

Табела бр. 5: Вредновање карактеристика утицаја

Табела бр. 6: Матрица процене утицаја

Табела бр. 7: Полазишта за утврђивање противерозионих захвата

Табела бр. 8: Поступак стратешке процене за План детаљне регулације

УВОД

Стратешка процена утицаја на животну средину је инструмент којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји планских решења на животну средину, одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину и здравље људи. Ради се у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања планова и програма.

Стратешка процена утицаја на животну средину израђује се у поступку израде просторних и урбанистичких планова и саставни је део плана. Носилац израде Извештаја о стратешкој процени може бити правно лице или предузетник које је уписано у одговарајући регистар за обављање делатности просторног и урбанистичког планирања и израде планских и других развојних докумената. Извештај садржи:

- 1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- 2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисања проблема и проналажења решења);
- 3) стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу - дефинисање матричног оквира процене);
- 4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процена утицаја у току спровођења плана);
- 5) програм праћења стања животне средине (мониторинг - оквир за праћење спровођења плана, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју);
- 6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену);
- 7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- 8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

Применом Стратешке процене утицаја у планирању, отвара се простор за сагледавање насталих промена у простору и уважавање потреба предметне средине.

Изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници приступа се на основу Одлуке о приступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана број: Сл./2020 од 07.02.2020. године, коју је донело Одељење за планирање и изградњу, Градске управе града Лознице.

Поред одлуке правни основ за израду Стратешке процене утицаја на животну су:

- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 88/10);
- Закон о заштити природе („Сл. гласник РС” бр. 36/09, 88/10, 91/10-исп., 14/16 и 95/18-др.закон).

Стратешка процена утицаја на животну средину је процес који треба да интегрише циљеве и принципе одрживог развоја, а да се тиме избегну или ограниче негативни утицаји на животну средину и на здравље и добробит локалног становништва.

Основни циљеви израде Стратешке процене утицаја су:

- обезбеђивање да питања животне средине и здравља људи буду потпуно узета у обзир приликом развоја планова или програма;
- успостављање јасних, транспарентних и ефикасних поступака за стратешку процену;
- обезбеђивање одрживог развоја;
- обезбеђивање учешћа јавности;
- унапређење нивоа заштите здравља људи и животне средине.

Основна питања заштите животне средине која се разматрају у току израде стратешке процене су:

- заштита ваздуха, дефинисање мера за спречавање и смањење утицаја од постојећих и планираних активности и делатности;
- заштита квалитета површинских и подземних вода;
- заштита и очување земљишта, рационално коришћење земљишта, санација и рекултивација деградираних површина, подизање нових и заштита постојећих заштитних појасева и ветрозаштитних појасева,
- заштита здравља и унапређење квалитета живота, подразумева смањење ризика по здравље унапређењем опремљености комуналном инфраструктуром и подизањем нивоа комфора и стандарда живота;
- смањење појаве ризика од удеса и елементарних непогода, дефинисање мера за смањење ризика од удеса при транспорту, складиштењу и руковању опасним материјама, пожара и сл.

На основу члана 4. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, утврђују се основна начела стратешке процене, и то:

1. Начело одрживог развоја – одрживи развој јесте усклађен систем техникотехнолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. Разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке разноврсности, дивљих и биљних животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса доприноси се циљевима одрживог развоја.

2. Начело интегралности политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске планове и програме.

3. Начело предострожности – свака активност мора бити спроведена на начин да се спрече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра.

4. Начело хијерархије и координације – процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми. У поступку стратешке процене планова и програма повећани степен транспарентности у одлучивању обезбеђују се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену, кроз консултације, односно обавештавања и давања мишљења на план и програм и

5. Начело јавности – у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме и доношења или усвајања планова и програма, јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања плана и програма, имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измене.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину представља саставни део документације која се прилаже уз план или програм надлежном органу. Израда Стратешке процене утицаја на животну средину се одвија у 3 фазе. Прва фаза представља доношење Одлуке о потреби израде Стратешке процене утицаја на животну средину, након чега се приступа њеној изради, а након тога следи трећа фаза, фаза давања сагласности на Извештај. Носилац израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну је ИНФОПЛАН д.о.о. из Аранђеловца. Процедура израде Извештаја прати процедуру доношења Плана детаљне регулације, што пружа могућност ефикаснијег утицаја на планско решење и благовременог достављања евентуалних примедби у циљу унапређења и заштите животне средине.

1.0. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

На основу одредбе члана 13. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину полазне основе стратешке процене обухватају:

- 1) кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима;
- 2) преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се извештај односи;
- 3) карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају;
- 4) разматрана питања и проблеме заштите животне средине у плану или програму и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене;
- 5) приказ припремљених варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму, укључујући варијантно решење нереализовања плана и програма и најповољније варијантно решење са становишта заштите животне средине;
- 6) резултате претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене.

Стратешка процена утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници (у даљем тексту: План, План детаљне регулације - ПДР), је процес који ће обезбедити:

- приказ утицаја планираних намена, целина, зона, објеката, функција, садржаја и планиране линијске инфраструктуре на стање и вредности животне средине на подручју Плана детаљне регулације;
- имплементацију обавезујућих еколошких смерница у План детаљне регулације и
- примену смерница и мера заштите животне средине у поступку имплементације Плана.

Као основ и полаз за израду стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације коришћена је следећа документација и подаци:

- Одлука о приступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници број: Сл./2020 од 07.02.2020. године, коју је донело Одељење за планирање и изградњу, Градске управе града Лознице.
- Нацрт Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници;
- Просторни план града Лозница („Службени лист града Лознице“ бр. 13/11;
- Идејно решење заштите насеља Јелав (град Лозница) од великих вода Дрине у зони аутопута Шабац - Лозница, које је израдио „Хидрозавод ДТД“ ад из Новог Сада;

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници

- Идејно решење заштите насеља Липнички Шор (град Лозница) од великих вода Дрине у зони аутопута Шабац - Лозница, које је израдио „Хидрозаовод ДТД“ ад из Новог Сада;
- Услови надлежних институција, органа, организација и предузећа за израду Плана.

За израду стратешке процене утицаја Плана на животну средину и Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана, вредновање простора са аспекта еколошке одрживости и прихватљивости, избор најбоље понуђеног решења и предлагање смерница за ниже хијерархијске нивое, коришћена је следећа законска регулатива:

- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - испр., 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др.закон и 9/20, 52/21);
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 - др.закон, 72/09 - др.закон, 43/11 - одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др.закон);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о водама („Сл. гласник РС” бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др.закон);
- Закон о културним добрима („Сл. гласник РС” бр. 71/94, 52/2011 - др. закон, 99/2011 – др. закон и 6/2020 – др. закон);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 36/09 и 88/10);
- Закон о локалној самоуправи („Сл. гласник РС” бр. 129/2007, 83/2014 – др. закон, 101/2016 – др. закон и 47/2018);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде планских докумената („Сл. гласник РС”, бр. 31/10, 69/10, 16/11 и 64/15);
- Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС”, бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016);
- Правилник о националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС”, бр. 37/2011);
- Правилник о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Службени гласник РС”, број 104/09);
- Правилник о методологији за одређивање акустичних зона („Сл.гласник РС” бр.72/10);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха (“Сл. гласник РС”, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредба о утврђивању Општег плана за одбрану од поплава за период од 2012. до 2018. године: 23/2012-20 („Службени гласник РС”, број 23 од 28. марта 2012.);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник Републике Србије” бр. 67/11. 48/12 и 1/16);
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини” („Сл. гласник РС”, бр. 75/10);
- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” бр. 114/08);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту (“Сл.гласник РС”, бр.30/18 и 64/19);
- Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикатора за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма (“Сл.гласник РС”, бр.88/10 и 30/18).

1.1. ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ЗАШТИТНОГ ВОДНОГ ОБЈЕКТА – НАСИПА НА ДЕСНОЈ ОБАЛИ РЕКЕ ДРИНЕ НА ПОДРУЧЈУ НАСЕЉЕНИХ МЕСТА ЛИПНИЧКИ ШОР И ЈЕЛАВ У ЛОЗНИЦИ

Садржина Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници дефинисана је Законом о планирању и изградњи и подзаконским актом - Правилником о садржини и изради планских докумената.

Састоји се из **1. Опште документације**, **2. Текстуралног дела плана** који чине ОПШТИ ДЕО - ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ, ПЛАНСКИ ДЕО ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ, СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА и **3. Графичког дела плана**.

Садржај планског документа:

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО ПЛАНА

ОПШТИ ДЕО - ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

1. Правни и плански основ за израду плана
2. Опис границе плана детаљне регулације
3. Оцена расположивих подлога за израду плана
4. Захтеви о постојећем стању и условима планиране изградње и коришћења простора
5. Извод из планске документације вишег реда
  - 5.1. Извод из Просторног плана града Лозница
6. Анализа и оцена постојећег стања
  - 6.1. Постојећа намена површина и врста изградње
7. Циљ израде плана

ПЛАНСКИ ДЕО ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

1. Начин коришћења земљишта
  - 1.1. Грађевинско подручје – површине јавне намене
  - 1.2. Грађевинско подручје – површине остале намене
  - 1.3. Пољопривредно земљиште
  - 1.4. Шумско земљиште
  - 1.5. Биланс намена површина
2. Правила уређења и грађења
  - 2.1. Правила уређења за целине и зоне одређене планом
  - 2.2. Општа правила уређења и грађења
  - 2.3. Општа правила парцелације
  - 2.4. Општа правила регулације
  - 2.5. Услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре
    - 2.5.1. Водни заштитни објекат - насип
    - 2.5.2. Саобраћајна инфраструктура
    - 2.5.3. Електроенергетска инфраструктура

- 2.5.4. Комунална инфраструктура
- 2.5.5. Телекомуникациона инфраструктура
- 2.5.6. Зеленило и зелене површине
- 2.6. Правила уређења и грађења за изградњу површина и објеката осталих намена
  - 2.6.1. Становање
  - 2.6.2. Пословање
  - 2.6.3. Туризам апартманско-пансионски
- 3. Услови и мере заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи
  - 3.1. Услови и мере заштите природног наслеђа
  - 3.2. Услови и мере заштите културног наслеђа
  - 3.3. Услови и мере заштите културног наслеђа
  - 3.4. Општи и посебни услови и мере заштите живота и здравља људи .....
  - 3.5. Посебни услови приступачности објеката и површина јавне намене особама са посебним потребама
  - 3.6. Мере енергетске ефикасности изградње
  - 3.7. Правила коришћења водног земљишта
  - 3.8. Правила коришћења шумског земљишта
  - 3.9. Локације за које се обавезно ради урбанистички пројекат
  - 3.10. Расписивање јавних конкурса

ГРАФИЧКИ ДЕО ПЛАНА

број графичког прилога	Назив графичког прилога	размера
1.1.	Катастарско-топографски план са границом плана-Липнички Шор	1: 2500
1.2.	Катастарско-топографски план са границом плана-Јелав	1: 2500
2.1.	Постојећа намена површина-Липнички Шор	1: 2500
2.2.	Постојећа намена површина-Јелав	1: 2500
3.1	Регулационо нивелациони план-Јелав	1: 1000
3.2.	Регулационо нивелациони план-Липнички Шор	1: 1000
3.3.	Регулационо нивелациони план-Липнички Шор	1: 1000
4.1.	План регулације површина јавне намене	1: 2500
4.2.	План регулације површина јавне намене	1: 2500
5.1.	Планирана намена површина-Липнички Шор	1: 2500
5.2.	Планирана намена површина-Јелав	1: 2500
6.1.	Зонирање простора-Липнички Шор	1: 2500
6.2.	Зонирање простора-Јелав	1: 2500
7.1.	План мреже и објеката комуналне инфраструктуре-Липнички Шор	1: 2500
7.2.	План мреже и објеката комуналне инфраструктуре-Јелав	1: 2500
8.1.	Спровођење плана-Липнички Шор	1: 5000
8.2.	Спровођење плана-Јелав	1: 5000

1.2. КАРАКТЕРИСТИКЕ И ЦИЉЕВИ ПЛАНА

1.2.1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

Граница Плана креће на тремеђи к.п. бр. 28, 29 и 916 К.О. Шор, па иде у смеру казаљке на сату пратећи границу к.п. бр. 29, пресеца к.п. бр. 918 и 897, па наставља границом к.п. бр. 45. Потом пресеца к.п. бр. 919, наставља планираном регулацијом Инфраструктурног коридора државног пута I-Б реда број 26 у дужини од око 44 метра, па затим прати планирану регулацију насипа, а онда поново регулацију државног пута у дужини од 70 метара, обилази к.п. бр. 49, а потом поново наставља планираном регулацијом државног пута све до к.п. бр. 2689. Одатле се ломи и иде границом к.п. бр. 2689 и долази планиране регулације насипа кога прати у дужини од око 830 метара, па иде границом к.п. бр. 2511/1, 2512, 2510, 2509, 2508, па иде границом к.п. бр. 2506/1 у дужини од око 90 метара до североисточног угла к.п. бр. 2522, па пролази кроз к.п. бр. 2506/1 и долази до западне међне линије к.п.бр. 2506/2, па наставља границом к.п. бр. 2506/2, 2500, 938, па прати планирану регулацију пута(к.п. бр. 127), пресеца к.п. бр. 917, па наставља ка југу пратећи границу к.п. бр. 917, 916, пресеца к.п.бр. 916 и даље прати границу к.п.бр. 897, 918, па границом к.п. бр. 29 долази до тремеђе бр. 28, 29 и 916 одакле је опис и почео.

Граница Плана у КО Шор обухвата следеће катастарске парцеле:

Делове к.п. бр. 897, 918, 919, 48, 920,55, 57/1, 58, 76/1, 76/2, 79, 78, 924/2, 191, 193, 77, 925, 235, 928, 236, 238, 237, 239, 926, 304/2, 303, 296, 295, 294, 290/1, 293, 292, 291, 936/2, 2682, 2683, 2685, 2686, 2689, 2687, 2679, 2506/1, 917, 916, 194,

Целе к.п. бр. 57/2, 56, 119, 118, 115, 112, 133, 2512, 140, 1030, 1037, 1036, 1035, 1034, 1033, 1032, 92, 1039, 85, 84, 83, 146, 145, 144, 1049, 1047, 1041, 157, 155, 114, 113, 135, 131, 125, 95, 143, 142, 141, 1019, 1018, 1017, 1016, 1015, 1013, 1012, 1048, 1046, 1044, 1031, 190, 189, 2511/3, 1007, 163, 188/2, 317, 316, 164/3, 159, 158, 313, 312, 311, 3044, 45, 29, 127, 126, 124, 122, 121, 120, 117, 116, 111, 110, 105, 103, 99, 97, 81, 80, 39, 38, 937/1, 2511/2, 2510, 2509, 148, 147, 1029, 1028, 1020, 1011, 1010, 1009, 183, 179, 178, 177, 176, 175, 173, 172, 171, 170/2, 170/1, 168, 167, 166, 188/1, 187, 319, 318, 315, 314, 309, 305, 164/4, 322, 321, 2688, 1027, 1026, 1025, 1024, 1023, 1022, 1014, 1008, 1006/1, 1005, 1004, 937/2, 936/1, 2508, 2507, 2500, 153, 152, 151, 150, 149, 139, 138, 137, 136, 134, 132, 130, 129, 123, 109, 108, 107, 106, 104, 102, 101, 100, 98, 96, 94, 93, 90, 924/2, 87, 86, 82/2, 82/1, 1001, 320, 310, 308, 307, 306, 2681, 156, 1006/2, 1003, 1002, 181, 180, 174/5, 174/4, 174/3, 174/2, 174/1, 165, 164/2, 164/1, 162, 161, 160, 154, 40, 1045, 1043, 1042, 1040, 1038, 1021, 939, 304/1, 924/1, 186, 185, 184, 182, 91, 89, 88, 169, 2511/1, 938

Површина Плана у КО Шор износи 95.78 ха.

Граница Плана у К.О. Јелав почиње на североистоку на тремеђи к.п. бр. 27/2, 27/1 и 27/3 и иде у смеру казаљке на сату пратећи границу к.п. бр. 27/3, пресеца к.п. бр. 431и 23/2, па наставља границом к.п. бр. 19/21 у дужини од 125 метара и стиже до границе „ПДР-а инфраструктурног коридора државног пута I-Б реда број 26 на административној територији града Лозница“ коју прати до планиране регулације насипа коју прати у дужини од око 78 метара па поново прати границу ПДР-а инфраструктурног коридора државног пута I-Б реда број 26 у дужини од око 650 метара. Стиже до планиране регулације насипа коју обухвата и прати је у дужини од 60 метара и продужава границом поменутог ПДР-а до источне границе к.п. бр. 210/1. Онда иде границом к.п. бр. 210/3, 207/9, 47/2, 47/1, 49/2, 49/15, пресеца планирани пут, па наставља планираном регулацијом пута, па планираном регулацијом насипа у дужини од 81 метар, ломи се пресеца планирани насип, па иде границом к.п. бр. 44/4, 44/1, пресеца к.п. бр. 43/1 и 42, па продужава границом к.п. бр. 42, па планираном регулацијом реке, а потом границом к.п. бр. 27/3 којом стиже до тремеђе к.п. бр. 27/2, 27/1 и 27/3 одакле је опис и почео.

Граница Плана у КО Јелав садржи следеће катастарске парцеле:

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници

Делови парцела: 27/3, 27/2, 431, 23/2, 19/21, 19/40, 19/14, 19/45, 19/46, 19/10, 229/1, 229/10, 229/9, 229/3, 422/2, 213, 216, 217, 220, 210/3, 49/3, 49/31, 49/6, 49/16, 49/27, 45/4, 43/1, 42.

Целе парцеле: 46/4, , 46/3, 46/2, 44/4, 19/27, 19/44, 19/39, 19/29, 19/28, 47/1, 228, 227, 214, 211/2, 49/1, 44/1, 22, 19/47, 19/26, 19/9, 19/34, 19/8, 212, 211/1, 207/9, 49/17, 229/7, 229/6, 229/5, 229/2, 49/2, 49/19, 49/18, 46/1, 45/3, 45/2, 45/1, 49/15.

Површина Плана у КО Јелав износи 27.18 ha.

У случају неког неслагања графичког прилога и овог пописа меродаван је графички прилог бр. 1.1-1.2 – Катастарски топографски план са границом Р 1:2500.

1.2.2. ПОСТОЈЕЋА И ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА

Подручје града Лозница се налази у западном делу Републике Србије на самој граници са Босном и Херцеговином уз реку Дрину. Са северне и источне стране граничи се са територијом града Шапца, са јужне стране са општином Крупањ, са југозападне стране са општином Мали Зворник, док се са западне стране налази река Дрина и државна граница са Босном и Херцеговином. Град Лозница припада Мачванском управном округу и Региону Шумадија и западна Србија.

На територији града Лозница налази се 47 катастарских општина и 54 насеља.

Насеља Јелав и Липнички Шор су са југоисточне стране ограничена државним путем првог Б реда број 26, а са северозападне стране су ограничена реком Дрином.

▪ постојећа намена површина

Планом су обухваћена два насеља, Јелав и Липнички Шор, укупне површине 122,96ha (27,18ha+95,78ha).

У оквиру насеља Јелав најзаступљеније је пољопривредно земљиште око 17ha, односно 62,77% обухваћеног насеља, које под разним пољопривредним културама и воћњацима.

Кроз обуваћено насеље протиче поток Црњава.

У северозападном делу Плана заступљено је шумско земљиште, које заузима површину од око 3,46ha.

Уз постојеће саобраћајнице и поток Црњава груписано је становање руралног типа са окућницама и засадима. Становање заузима површину од 5,46ha, односно 20,09% обухваћеног насеља Јелав.

У оквиру насеља Липнички Шор је такође најзаступљеније пољопривредно земљиште, које заузима површину од око 70,85ha, односно око 74% површине обухваћеног насеља.

У северном и југозападном делу посматраног подручја је заступљено водно земљиште.

У централном делу насеља је груписано становање руралног типа. Такође, становање је разуђено и у северном и југозападном делу плана, такође руралног типа. У оквиру насеља Липнички Шор становање заузима површину од око 12,59 ha.

У оквиру зоне становања у централном делу издваја се простор намењен пословању.

Шумско земљиште је заступљено по ободу границе Плана у северозападном и југоисточном делу насеља.

Саобраћајна инфраструктура је недовољно развијена у оба насеља. Делови постојећих путева су асфалтирани, док већину саобраћајне инфраструктуре чине земљани путеви и путеви посути ризлом.

▪ планирана намена површина

С обзиром, да се обухваћена насеља одликују породичним становањем са околним обрадивим површинама, воћњацима и њивама, не планира се цела површина Плана као грађевинско земљиште.

Планиране грађевинске парцеле за површине јавне намене планиране су за саобраћајне површине, инфраструктурну површину, односно за трафостаницу, заштитни водни објекат – насип и водно земљиште.

Грађевинско земљиште у оквиру Плана се планира као површине остале намене и то: становање, пословање у оквиру насеља Липнички шор и туризам у насељу Јелав.

Техничко решење одбрамбене линије око насеља Липнички Шор огледа се у изградњи насипа и одбрамбеног зида са мобилном опремом.

Преостали простор се планира, а на основу постојећег стања, са благим увећањем грађевинског фонда у ком је најзаступљеније рурално становање.

У насељу Липнички Шор, се задржава зона са постојећим пословањем, док се у насељу Јелав, у западном делу плана планира туризам, који представља део зоне намењеној туризму, зоне која се шири ка реци Дрини.

У оквиру обухваћеног простора насељених места, Липнички Шор и Јелав, дефинисано је саобраћајно решење у циљу повезивања изграђених зона са обе стране насипа.

Укупна планирана површина за остале намене износи 20,22 ha, односно за насеље Јелав 5,73 ha а за насеље Липнички Шор 14.49 ha.

Подела простора на целине је извршена на следећи начин:

Целина насеља Липнички шор, обухвата насеље и насип. Површина ове целине је 122,96 ha.

Целина насеља Јелав обухвата насеље и насип. Површина ове целине је 27,18 ha.

У оквиру целине насеља Липнички Шор и целине насеља Јелав извршена је подела на зоне у односу на заступљене намене земљишта.

ЗОНА СТАНОВАЊА која је у оба насеља углавном заступљена уз главне саобраћајне токове, са изузетком у целини Липнички Шор где се становање местимично јавља уз планирани насип. Зона становања је подељена на три подзоне, С1, С2 и С3. Подзоне су дефинисане у односу локацију становања, односно да ле се становање налази у брањеном или небрањеном подручју.

Подзона С1 - становање се налази у брањеном подручју.

Подзона С2 - становање се налази у брањеном подручју. Становање које је са једне стране ограничено насипом, а са друге бетонским зидом ради заштите од поплавног таласа.

Подзона С3 - становање се налази у небрањеном подручју

ЗОНА ПОСЛОВАЊА заступљена у само центру насеља Липнички Шор.

ЗОНА ТУРИЗМА заступљена у насељу Јелав у северозападном делу насеља.

ЗОНА НАСИПА - овом зоном обухваћени су планирани заштитни водни објекти. Подела ове зоне на подзоне је извршена у односу на локације насипа - **подзона Н1** се односи на планирани насип у насељу Липнички Шор а **подзона Н2** се односи на насип у насељу Јелав.

Водно земљиште је у оквиру обухвата Плана планирано на површини од 15,94 ha, којима се планира и водни заштитни објекат - насип. Водно земљиште, односно поток Црњава је планиран за регулацију и уређење целог тока кроз подручје плана. У делу где је планиран насип поток се а како би се омогућило нормално функционисање потока Црњава предвиђена је изградња црпне станице.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници

На основу Идејног решење заштите насеља Јелав и насеља Липнички Шор (град Лозница) од великих вода Дрине у зони аутопута Шабац - Лозница, које је израдио „Хидрозавод ДТД“ ад из Новог Сада, дефинисана је потребна површина за изградњу заштитног водног објекта - насипа. Површина планирана за изградњу насипа у насељу Јелав је 3,48 ha, односно 12.80% од укупне површине насеља, а у насељу Липнички Шор планирана површина за изградњу насипа је 6,32 ha, односно 6,60% од укупне површине обухваћеног насеља.

Пољопривредно земљиште заузима површину од 75,60ha, односно у насељу Јелав заузима површину од 13,48 ha а у насељу Липнички Шор 62,12 ha, што је више од 50,00% површине Плана. Пољопривреда (баште, воћњаци, виногради) се може наћи и уз становање, у зонама становања.

Планом је предвиђено смањење површина пољопривредног земљишта, на рачун изградње заштитног водног објекта-насипа и ширења становања.

Осим примарне пољопривредне производње, на пољопривредном земљишту се могу градити и следећи објекти примарне пољопривредне производње: магацини за репроматеријал (семе, саднице и сл.), објекти за производњу поврћа у затвореном простору (стакленици, пластеници), објекти за производњу гљива, глистењаци, тресетишта, просецање пољских путева, као и објекти од општег интереса утврђени на основу закона и одговарајућег урбанистичког плана.

На пољопривредном земљишту су дозвољени сви радови који доприносе побољшању економских услова пољопривредне производње, повећању вредности пољопривредно-руралног подручја, као и унапређењу еколошких и социјалних услова средине, у циљу трајног очувања квалитета укупног простора.

Шумско земљиште заузима површину од 5,48ha, односно у насељу Јелав заузима површину од 2,13 ha а у насељу Липнички Шор 3,35 ha. Површине шума обухватају мање површине у северном, северозападном и југозападном делу насеља Липнички шор и јужном делу Плана, док у насељу Јелав заузимају северне и северозападне делове Плана.

На територији планског обухвата, а на основу услова ЈП „Србијашуме“, налази се део Газдинске јединице „Дринско-Савске аде“ којом газдује Шумско газдинство „Борања“ Лозница.

Основна намена шума обухваћених Планом је дефинисана као производња техничког дрвета, производња осталих производа и заштита вода III степена.

Планом су обухваћене површине на којима се налазе састојине врба, топола и вештачки подигнуте састојине топола и лишћара. Степен угрожености шума од пожара обухвата V степен угрожености.

Биланс постојећих и планираних намена површина дати су у табели бр. 1.

Табела бр. 1: Биланс површина по намени

НАМЕНА ПОВРШИНА		постојећа површина		планирана површина	
		ha	%	ha	%
ЈЕЛАВ					
ГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ					
ПОВРШИНЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ					
1	Саобраћајне површине	0,29	1,07	1,11	4,08
2	Водни заштитни објекат-насип	/	/	3,48	12,80
3	Водно земљиште	0,91	3,45	1,25	4,60
Укупно површине јавне намене		1,20	4,42	5,84	21,48
ПОВРШИНЕ ОСТАЛИХ НАМЕНА					
1	Становање	5,46	20,09	5,52	20,31
2	Туризам	/	/	0,21	0,77
Укупно површине осталих намена		5,46	20,09	5,73	21,08
1	Шумско земљиште	3,46	12,73	2,13	7,84
2	Пољопривредно земљиште	17,06	62,77	13,48	49,60
УКУПНО ЈЕЛАВ		27,18	100	27,18	100
			22,10		22,10
ЛИПНИЧКИ ШОР					
ГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ					
ПОВРШИНЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ					
1	Саобраћајне површине	4,52	4,72	4,61	4,81
2	Водни заштитни објекат-насип	/	/	6,32	6,60
3	Водно земљиште	3,85	4,02	4,89	5,11
4	Инфраструктурна површина-трафо станица	/	/	0,16	0,17
Укупно површине јавне намене		8,37	8,74	15,98	16,68
ПОВРШИНЕ ОСТАЛИХ НАМЕНА					
1	Становање	12,59	13,14	14,10	14,72
2	Пословање	0,38	0,40	0,38	0,40
Укупно површине осталих намена		12,97	13,54	14,48	15,12
1	Шумско земљиште	3,59	3,75	3,35	3,50
2	Пољопривредно земљиште	70,85	73,97	61,97	64,70
УКУПНО ЛИПНИЧКИ ШОР		95,78	100	95,78	100
			77,90		77,90
УКУПНО ПДР		122,96	100	122,96	100

1.2.3. ЦИЉЕВИ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

Основни циљ израде Плана је стварање могућности за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници, којим се штити изграђено подручје ових села и пољопривредног земљишта од плављења.

Општи циљ израде Плана је:

- стварање планског основа за уређење и коришћење простора намењеног за изградњу насипа;
- дефинисање површина јавне намене;
- утврђивање намене простора у границама планског подручја;
- правила за коришћење, уређење и заштиту простора и изградњу у границама Плана.

1.3. ХИЈЕРАРХИЈСКИ ОДНОС СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА - ПЛАНСКА УСКЛАЂЕНОСТ

Плански основ за израду Плана детаљне за изградњу заштитног водног објекта - насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници је Просторни план града Лозница („Службени лист града Лознице“, број 13/2011).

ИЗВОД ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ГРАДА ЛОЗНИЦА
(„Службени лист града Лознице“, број 13/2011)

2. ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2.1. ПРИРОДНИ СИСТЕМИ И РЕСУРСИ

2.1.3. Воде и водно земљиште

У погледу коришћења и уређења **вода и водног земљишта**, приоритет је на рационалном газдовању водним ресурсима и одрживом коришћењу за потребе водоснабдевања насеља и привредних капацитета, заштити вода и заштити од вода, изградњи мХЕ и рибњака и наводњавања пољопривредних површина.

.....

Заштита од вода спроводиће се применом комбинације хидротехничких и организационих мера, где је неопходна примена активних мера заштите од бујица и ерозивних процеса које обухватају техничке радове (прагови и бујичарске преграде), биотехничке радове (градони, плетери, контурни ровови, итд.) и биолошке радове (пошумљавање, затрављивање, мелиорација пашњака). Неопходно је уређење доњег тока реке Дрине као и ојачавање постојећих одбрамбених насипа дуж речног тока Дрине, ради заштите града Лознице и околних насеља најмање од тзв. стогодишњих великих вода и пољопривредних површина најмање од тзв. педесетогодишњих великих вода. На мањим водотоцима уређење се врши искључиво методама натуралне регулације, да би се сачувале њихове еколошке и амбијенталне вредности, као и биодиверзитет. За стабилизацију корита користити искључиво природне материјале (камен, габионе са шљунком и каменом, фашине), уз стабилизацију обала фитосанационом заштитом, наменски одабраним растињем итд.

2.4.2. Водопривредна инфраструктура

Водопривреда

Свако неконтролисано уклањање вегетације са обала водотокова, формирање комуналних депонија, депоновање било каквог материјала строго је забрањено. Заштитни објекти са обостраним заштитним појасом су неприкосновени - није дозвољена изградња било каквих објеката на њима, а неизбежно укрштање инфраструктуре могуће је само под условом очувања пројектоване стабилности и функционалности. У самом кориту за велику воду могу се градити регулациони објекти у склопу уређења водотока. Тип регулационих објеката и њихов карактер у директној је зависности од садржаја у приобаљу - ови објекти се граде првенствено у циљу заштите приобаља од штетног утицаја вода (ерозије обала или изливања).

У циљу повећања поузданости постојећих линијских заштитних система, потребно је применити концепт заштите применом, комбинованих метода. Задржавање дела поплавног таласа помоћу мини и микро акумулација, као и ретензија, представља једну од мера активне одбране од поплава. Размотрити могућност обезбеђења ретензија у сливном подручју опремљених објектима за прихват великих вода и користити их само у изузетним приликама, када су главни објекти заштите - насипи, угрожени или када велике воде превазилазе обезбеђени степен заштите.

Поред поменутих, основна планска решења су и:

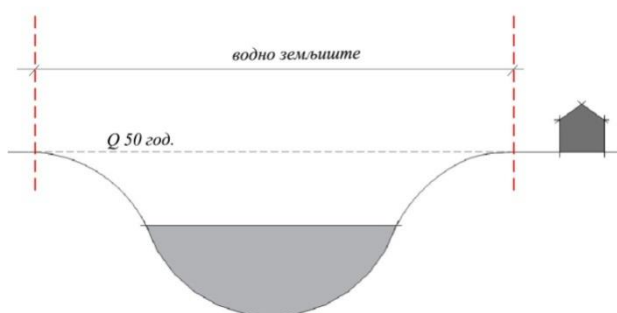
- наставак изградње насипа дуж реке Дрине у циљу заштите пољопривредног земљишта;
- није дозвољена изградња ограда у водном земљишту до минор корита, тј. обебеђује се коридор дуж минор корита у ширини од 5м као инспекцијска стаза;

3.2.2. Правила грађења инфраструктурних система

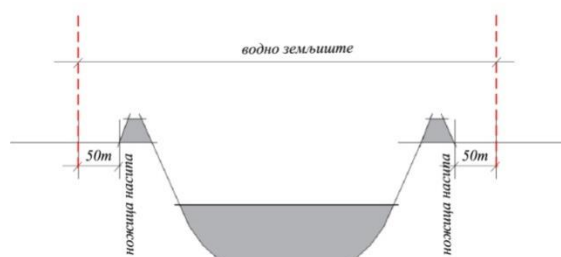
Водопривреда		
Мрежа / објекат	Заштитна зона / појас	Правила / могућност изградње
Одбрамбени насип	Минимум 5m, обострано од хоризонталне пројекције, односно ножице насипа.	Забранити изградњу стамбених, угоститељских и производних објеката, а евентуална изградња инфраструктуре у близини условљена је режимом заштите и функционисања одбрамбеног насипа. Изградњу објеката и постројења у склопу и непосредној близини насипа обавити по важећим прописима и нормативима (Примењује се Закон о водама Сл. лист РС бр. 30/10). За добијање сагласности за градњу објеката у близини насипа потребно је испоштовати стандарде, услове и сагласности ЈВП "Србијаводе".
Водно земљиште	Дефинисана површина представља заштићену зону.	За евентуалне активности на овим површинама обавезна је сагласност и надзор ЈВП "Србијаводе".
Земљиште које се не брани од поплава (плављени терени)	Дефинисана површина представља натуралну заштићену зону.	Забрањена је изградња стамбених, угоститељских и производних објеката, а евентуална изградња мреже инфраструктуре на плављеном терену и у близини условљена је режимом заштите и коришћења. (Примењује се Закон о водама Сл. лист РС бр. 30/10). За евентуалне активности на овим површинама обавезна је сагласност и надзор ЈВП "Србијаводе".

3.2.4. Правила грађења на водном земљишту

Водно земљиште јесте земљиште на коме стално или повремено има воде, због чега се формирају посебни хидролошки, геоморфолошки и биолошки односи који се одражавају на акватични и приобални екосистем. Обала јесте појас земљишта (ширине до 10 m) који се налази непосредно уз корито водотока, језера, акумулација и других површинских вода. Подручје заштићено од поплава је појас земљишта ширине 50m рачунајући од унутрашње ножице насипа. Саставни део насипа за одбрану од поплаве чине заштитни појас са шумом и заштитним зеленилом у инундационом подручју у ширини од 50m поред насипа.

ПРИМЕР 1 – КАДА НЕМА НАСИПА
Q50год – према посебном прорачуну нивоа
50 -годишње воде

ПРИМЕР 2 – КАДА ИМА НАСИПА

У складу са чланом 77 Закона о водама, земљиште и водене површине у подручју шире и уже зоне заштите изворишта водоснабдевања, заштићени су од намерног или случајног загађивања. Обавезно је уређење и одржавање уже зоне заштите изворишта, које обухвата редовну контролу наменског коришћења земљишта.

На подручју шире зоне заштите водоизворишта успоставља се режим селективног санитарног надзора и заштите од загађивања животне средине те на тим просторима није дозвољена интензивна употреба пестицида, хербицида и вештачких ђубрива на земљишту које се користи у пољопривредне сврхе.

На водном земљишту је:

- забрањена изградња индустријских и других објеката чије отпадне материје могу загадити воду и земљиште или угрозити безбедност водопривредне инфраструктуре;
- дозвољена изградња објеката компатибилних водном земљишту под условом да се у пројектовању и извођењу обезбеди каналисање и пречишћавање отпадних вода у складу са стандардима прописаним законом;
- дозвољена изградња објеката за рекреацију и туризам под условима заштите животне средине у складу са законом;
- неопходно да сви постојећи објекти обезбеде каналисање и пречишћавање отпадних вода у складу са законом; и
- дозвољена сепарација шљунка.

Правила за изградњу објеката на обали

Објекти који могу да се граде су:

- објекти за туристичко-рекреативне сврхе;
- пратећи објекти (шанк-барови, просторије за пресвлачење и сл.);
- дрвене сојенице и настрешнице;
- партерно уређење (спортски терени, опрема, мобилијар, плаже и сл.);
- рибњаци;

- мини акумулације; и
- системи за пречишћавање вода.

Пратећи објекти (шанк-барови, одморишта, просторије за опрему и сл.) могу бити површине до 40m², максималне спратности П+Пк. Објекти за туристичко-рекреативне сврхе, комерцијални и угоститељски могу бити максималне површине 400m², максималне спратности П+1+Пк.

3.3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

3.3.2. Приоритетна планска решења и пројекти

- **заштита** најквалитетнијег пољопривредног земљишта (долине река Дрине, Јадра и Лешнице), као и заштитне мере и радови на теренима угроженим ерозионим процесима (североисточни и југозападни брдско–планински део Општине) подизањем и гајењем пољозаштитних појасева, сађењем вишегодишњих дрвенастих биљака
- пошумљавање огољених површина, посебно у горњим деловима речних токова (приобални делови), ради **заустављања неповољног дејства бујичних токова** и очувања земљишног покривача;
- **водоснабдевање** насеља и привредних капацитета;
- заштита вода и заштита од вода;
- **наводњавање** пољопривредних површина;
- **обука** становништва за рад у пољопривреди, туризму и угоститељству;
- адаптација и реконструкција постојећих објеката јавних служби или изградња нових;
- организација и формирање мобилних здравствених служби;
- адекватан смештај и **брига о старим** лицима;
- инфраструктурно и комунално **опремање радно-привредних зона**
- **уређење** излетишта и плажа;
- одржавање путне мреже и **обезбеђивање свих путно-пружних прелаза**;
- изградња бициклистичких стаза;
- заштита свих водоизворишта и **формирање санитарних заштитних зона**;
- изградња ППОВ;
- наставак изградње насипа дуж реке Дрине;
- заустављање непланске експлоатације шљунка; и
- уклањање дивљих депонија и увођење система за рециклажу.

1.4. ПРЕГЛЕД КАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА

Град Лозница се налази у западном делу Републике Србије на граници са Босном и Херцеговином, уз реку Дрину. Припада Мачванском округу. На западној страни границу града чини река Дрина, са северне и источне стране је територија града Шапца, са југозападне територија општине Мали Зворник, а са јужне територија општине Крупањ.

Поред Лознице, град има још 46 катастарских општина са укупно 54 насеља. Према подацима из 2011. године у граду живи 79 327 становника. У насељу Липнички Шор живи 2623 становника, док је у насељу Јелав 854 становника.

Ниско брежуљкасти захватају 49% укупне територије, а брежуљкасти 31%. Високо брежуљкасти (300 до 400 м.н.в. чини 10%, брдовито брежуљкасти (400 до 500 м.н.в.) чини 4%, брдовити терен (преко 500 м.н.в.) чини 4%, а равничарски (од 100 м.н.в.) чини 2% укупне територије града. Највиша тачка има квоту 779 м н.в. (Црни врх) и налази се на планини Гучево, док је најнижа 98 м н.в. и налази се на крајњем северу града и покрива приобални појас реке Дрине.

1.4.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Геолошке карактеристике

Територија града Лозница у геолошком смислу припада геотектонској јединици Вардарска зона, тачније јадарском блоку њене екстерне субзоне. Геолошку грађу јадарског блока чине стене и седименти који су настајали током палеозоица, мезозоица и кенозоица, а на терену су веома распрострањени и квартарни.

Речне терасе се налазе у западном делу, од Трбушнице до Новог села, као и дуж Јадра. Изграђене су од глине, шљункова, супескова и местимице пескова. Дебљина ових седимената варира од 20 до 30 m. Повлату терасних седимената изграђују хумус и барски седименти мале моћности. Алувијалне насlage имају највеће распрострањење у долинама Дрине, Јадра, Корените и Лешнице. Изграђују их шљункови, пескови и суглине, а дебљина је местимице већа од 40 m.

Климатске карактеристике

Град Лозница се налази у умерено континенталном климатском појасу за који су карактеристичне хладне зиме и топла лета. На северу, североистоку и истоку, микрорегије налазе се Подрињске планине: Цер, Иверак, Влашић, Гучево и Борања које утичу на климу Подриња и микроклиму града Лознице.

Средња годишња температура ваздуха у Лозници је 11°C, стварно трајање сунчевог сјаја (ефективна инсолација) износи годишње просечно 2.041 сат.

Средња годишња количина падавина износи око 819.5 mm, у просеку се годишње оулући 800 - 1000 mm падавина.

Преовлађујуће струјање ваздушних маса у Лозници је из правца југозапада, а затим северни ветар, северозападни и западни ветар. Најмању учесталост има југоисточни ветар. Највеће брзине измерене су при ветровима са севера, северозапада и запада и износе 87,8 km/h. Олујних ветрова у Лозници има веома мало и јављају се у просеку два пута годишње.

Хидрографске карактеристике

Подручје града Лознице припада сливу реке Дрине. Може се рећи да сви водотокови на територији града Лознице имају особине бујица. На њима се смењују интервали изразито високих и изванредно малих вода. Најзначајнији водотоци су: Дрина, Јадар, Лешница, Штира и Жеравија.

Река Дрина, која протиче у непосредној близини предметног простора, припада Црноморском сливу, настаје спајањем Таре и Пиве код Шћепан Поља. Сливно подручје Дрине обухвата југозападни и западни део Србије, северни део Црне Горе и источни део Републике Српске (Босне и Херцеговине). Дрина је највећа притока реке Саве у коју се улива близу Сремске Раче.

Најлепши и најдужи (24 km) кањон је од Жепе ди Клотијевца. Ширина реке је од 15 m на месту званом Тијесно до 200 m код Перућа и Зворника. Већи градови кроз које протиче Дрина су: Фоча, Горажде, Вишеград, Бајина Башта, Зворник и Лозница. Дивља снага Дрине је укроћена бранама и језерима (Вишеградско, Перућац, Зворничко) чиме је нарушена али не и уништена лепота дринских кањона.

Кроз насеље Јелав протиче поток Црњава, у који се на узводном делу уливају три потока, док се на низводном делу у њега улива један поток. На низводном делу косина потока Црњава је нешто стрмија, док је околни терен видно издигнут у односу на сам поток.

Косина и терен око потока су обрасли високом вегетацијом, дрвећем, травом и ниским растињем. Са леве стране потока Црњава, на његовом низводном делу, у поток Црњава се улива један поток. Терен на овом делу деонице је благо таласаст, обрастао травом, ниским растињем и дрвећем.

Збијени тип издани на подручју Лознице је веома распрострањен с обзиром да су на половини територије града Лозница развијене наслаге које карактерише интергрануларни тип порозности. Прихрањивање издани врши се инфилтрацијом атмосферских и површинских вода а ређе притицајем из дисолуционе или пукотинске издани распрострањених у јужном делу територије.

Флора и фауна

Од флоре најзначајније су: бела врба, пепељаста врба, топола, црна јова, јасен, лужњак, храст, бели граб, црни граб, црни јасен, буква, багрем и др. Присутне су и заједнице зељастих биљака: траве, ливадске биљке (посебно лековито биље, као нпр. кантарион, кичица, хајдучица, мајчина душица и др.), бројне врсте јестивих гљива и пољопривредне културе.

Реке на подручју града Лозница спадају у чисте текуће воде. Нарочито су чисте воде потока и речица које се уливају у Лешницу и Јадар, а и Дрина је веома брза и чиста. Из тог разлога се ова територија може сматрати за очувану и у погледу богатства рибљим врстама. У овим рекама се налазе: сом, младица, скобаљ, пастрмка, шаран, клен, мрена, липљан, штука, смуђ, зека, платика и др.

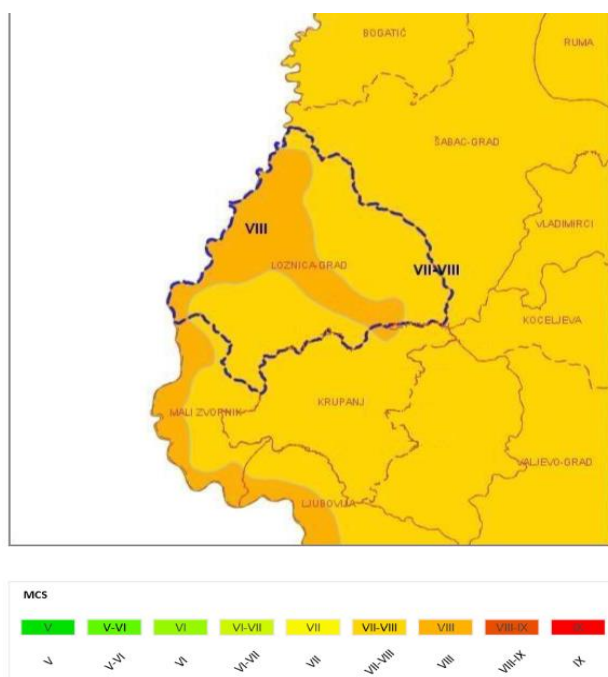
На територији града Лозница срећу се различите врсте сисара као што су: зец, лисица, веверица, вук, срна, дивља свиња и др.

Око Дрине и њених акумулација прелећу или се кратко задржава преко 50 врста птица, неке од њих су: пољска јаребица, јаребица камењарка, препелица, дивља патка и фазан..

Сеизмолошке карактеристике

Подручје Града Лозница према својим сеизмолошким обележјима је једно од мање сеизмички угрожених подручја Србије.

Републички сеизмолошки завод је 29.05.2021. године доставио услове бр. 02-234/2021-1. На слици бр. 1 представљена је Карта сеизмичког хазарда за повратни период 475 г. изражен у степенима макросеизмичког интензитета на планском подручју за План детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници.

Слика бр. 1: Карта сеизмичког хазарда

1.4.2. СТВОРЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Становање

Према попису становништва из 2011. године, укупан број становника у граду Лозници износио је 79 327 становника, у насељу Липнички Шор 2623 становника, док у насељу Јелав живи 854 становника.

Уз постојеће саобраћајнице и поток Црњава груписано је становање руралног типа са окућницама и засадима. Становање заузима површину од 5,51 ха, односно 20,34% обухваћеног насеља Јелав.

Када је реч о насељу Липнички Шор у централном делу је груписано становање руралног типа. Становање је разуђено и у северном и југозападном делу плана, такође руралног типа. У оквиру насеља Липнички Шор становање заузима површину од око 12,61 ха. У оквиру зоне становања у централном делу издваја се простор намењен пословању.

Саобраћајна мрежа

Саобраћајна инфраструктура није толико развијена у оба насеља. Делови постојећих путева су асфалтирани, док већину саобраћајне инфраструктуре чине земљани путеви и путеви посути ризлом.

Саобраћајно решење у оквиру Плана условљено је положајем нове трасе брзе саобраћајнице (државни пут IB реда бр. 26) и положајем новопланираног одрамбеног насипа. Укрштаји улица са брзим путем дефинисани су Планом детаљне регулације државног пута IB реда број 26 на административној територији Града Лознице. Прелаз путева преко насипа планиране су рампе. Рампе су ширине 4.0 m, са падом од 1:10. Како парцеле до самог насипа не би остале без приступа Дуж брањене ножице формира се сервисни пут ширине 3.5 m са нагибом косине 1:1.5. Кота сервисног пута је у односу на коту тла издигнута за 1.0m. Двосмерне улице се реконструишу и планирају са коловозом од 5,5 m а једносмерне улице са коловозом од 3,5 m. Паркирање возила се одвија на парцели власника.

Путно зеленило као допунска намена у оквиру путног земљишта представља све површине које нису део саобраћајнице. Зеленило треба да буде комбинација травнатих површина и ниског зеленила у комбинацији са дрворедним врстама. Код планирања ниског и високог растиња водити рачуна да се не угрози прегледност саобраћајних површина.

Водоснабдевање

На посматраном подручју, према условима ЈП „Водовод и канализација“ Лозница, постоји изграђена јавна водоводна мрежа од цеви од РЕНД пречника Ø80, Ø50 и Ø32 милиметра. Потребно је планирати реконструкцију постојећег цевовода цевоводом минималног пречника Ø110 милиметара, да би били задовољени услови противпожарне заштите. Такође, планска опредељења заснивати на поштовању зона санитарне заштите и рационалном коришћењу водних ресурса, као и минималним губицима на дистрибутивној мрежи.

Канализациона мрежа

Унутар подручја обухваћеним планом не постоји изграђена јавна канализациона мрежа, па је потребно њено пројектовање и изградња у оквиру површина јавне намене предвиђене за саобраћај. До изградње канализационе мреже отпадне воде се скупљају у водонепропусне септичке јаме. Због санитарних и еколошких разлога, овај начин одвођења

отпадних вода је привремен, а изградња септичких јама се дозвољава до завршетка изградње јавне канализације.

Канализациона мрежа је планирана да покупи отпадне воде од свих потрошача у насељу као и отпадне воде насеља Градска и одведе их до постројења за прераду. Планирана канализација била би изграђена од профила Ø 200 mm или већег, зависно од потребног капацитета.

Атмосферска канализација

На планском подручју не постоји изграђена атмосферска канализација.

Електроенергетска инфраструктура

У оквиру планског подручја на обе локације постоје електроенергетски објекти:

1. ТС 10/0.4kV;
2. Надземни прикључни водови 10kV;
3. Надземна нисконапонска мрежа 1kV.

Снабдевање ел. енергијом планског подручја је реализовано из ТС 110/35/10kV „Лешница“. Од стране Електропривреде Србије – ЕПС Дистрибуције бр. 20700-Д.09.14-35870/1-21 добијени су услови ЈП Електромрежа Србије бр. 130-00-UTD-003-678/2021-002.

Потребно је обезбедити напајање планиране црпне станице на потоку Црњава, будућих објеката породичног становања као и изградња инсталације јавне расвете дуж саобраћајница. Црпна станица је шахтног типа са потапајућим пумпним агрегатима, док је командни део смештен у надземном објекту непосредно до црпног базена. Максимална једновремена снага, рачунајући са фактором једновремености 1 износи 232 kW, односно привидна снага износи 240,8 kVA. За напајање потрошача будуће црпне станице планирати изградњу нових електроенергетских објеката средњег напона: трафостаница 10/0,4 kV снаге до 400 kVA и прикључни надземни вод 10 kV.

Новопланиране и постојеће саобраћајнице у делу планског подручја намењеног становању морају имати јавну расвету која се реализује уградњом светиљки на стубове надземне мреже и са напајањем из ТС 10/0,4kV преко додатних водова 2x16mm².

Телекомуникациона инфраструктура

На предметном подручју налази се постојећа телекомуникациона инфраструктура. Постојећа телекомуникациона мрежа је реализована кабловима положеним директно у земљу. Приликом радова потребно је, уколико нема потребе за њиховим измештањем, обезбедити каблове како не би дошло до прекида телекомуникационог саобраћаја. На местима где се траса постојећих каблова и извода налази у делу предвиђеном за изградњу објеката предвидети измештање постојеће инфраструктуре како би након њихове изградње био обезбеђен адекватан приступ постојећим кабловима ради њиховог редовног одржавања и евентуалних интервенција.

Природна добра

На основу документације Завода за заштиту природе бр. 021-1564/2 од 21.06.2021.год. констатовано је да Планом нису захваћена заштићена подручја за која је спроведен или покренут поступак заштите.

Река Дрина са приобалним појасом у природном и блиско-природном стању представља еколошки коридор од међународног значаја. Део плана обухвата међународно значајно подручје за птице (IBA – Important Bird Area) „Доње Подриње“. Период гнезђења

птица траје оквирно од 01. марта до 31. јула. За птице су међе, ремизе и други слични линијски вегетацијски коридори и површине од великог значаја за део или цео животни циклус. Посебно станиште птица дефинисано је као значајно гнездилиште за врсте које се гнезде у сливу Дрине, а значајне су на међународном и националном нивоу. На оваквим подручјима чувају се станишта врста као што су обична чигра (*Sterna hirundo*) и мала чигра (*Sternula albifrons*). Речни спрудови Доњег Подриња, које је уједно и међународно значајно подручје за птице птице (IBA – Important Bird Area) су једина национална гнездилишта мале чигре, као и једно од најзначајнијих станишта ове врсте у континенталном делу Балканског полуострва. На Дрини се налази највећа гнездећа популација жалара слепића (*Charadrius dubius*) у Србији. У складу са Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016), скоро све врсте су заштићене.

Сходно свему наведеном важе следећи услови заштите природе:

- обавезно је очување жбунасте (живице, међе и крајречна вегетација као линијски локални речни коридори) и дрвенасте вегетације;
- обавезно је припремне радове спроводити изван репродуктивног циклуса животињских група;
- обавезно је очување гнезда и станишта птица, у периоду гнезђења птива од 01. марта до 31. јула;
- обавезно је очување вредних стабала;
- обавезно је прибављање инжењерско-геолошких /геотехничких/ хидротехничких услова изградње насипа како би се у току извођења радова и касније експлоатације избегла промена инжењерско геолошких својстава терена, односно поремећај стабилности околног терена, или процеса ерозије у зони речног корита;
- потребна је већа примена биолошких и биотехничких мера, у комбинацији са одговарајућим техничким мерама, до нивоа функционалне стабилности терена у циљу противерозионе заштите;
- обавезно је коришћење природних материјала и нипошто не користити материјале који у себи имају повећану радиоактивност и друге штетне и опасне материје;
- обавезно је одговарајуће уређење терена као и формирање непосредне зоне заштите;
- при озелењавању не користити алергене нити инвазивне врсте, већ аутохтоне врсте карактеристичне за окружење;
- обавезно је након окончања радова извршити санирање свих деградираних површина;
- ако се у току радова наиђе на геолошко-палеонтолошке или минеролошко-петролошке објекте, за које се предпоставља да имају својство приподног добра, извођач радова је дужан да у року од осам дана обавести Министарство заштите животне средине, као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе до доласка овлашћеног лица.

Културна добра

Према условима Завода за заштиту споменика културе Ваљево број 246/1 од 23.06.2021. године у обухвату предметног Плана нема регистрованих археолошких налазишта и споменика културе.

Као опште мере заштите непокретних културних добара, Законом о културним добрима („Сл. гласник РС“ бр. 71/94, 52/2011 - др. закон, 99/2011 – др. закон и 6/2020 – др. закон), дефинисано је следеће:

- уколико се током радова открије наиђе на археолошке предмете, извођач радова је дужан да обустави радове и обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе и предузме мере да се налаз не уништи и не оштети (члан 109 ст. 1 Закона о културним добрима);

- у случају трајног уништавања или нарушавања археолошког локалитета због инвестиционих радова, спроводи се заштитно ископавање о трошку инвеститора (члан 110 Закона о културним добрима);
- археолошки локалитети се не смеју уништавати и на њима вршити неовлашћена прекопавања, ископавања и дубока заоравања (преко 30 cm);
- у случају трајног уништавања или нарушавања археолошког локалитета због инвестиционих радова, спроводи се заштитно ископавање о трошку инвеститора;
- забрањује се привремено или трајно депоновање смећа камена и јаловине на и у близини археолошког локалитета;
- забрањено је вађење и одвожење камена, земље и грађевинског материјала са археолошког локалитета.

1.4.3. СТАЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Стање квалитета животне средине у граду Лозница је резултат интеракције досадашњег развоја и природних детерминанти. Квалитетна животна средина је важан фактор будућег развоја и огледа се кроз обезбеђивање здраве животне средине за становништво. Очувањем здраве животне средине, стварају се предуслови и значајни потенцијал за развој. На планском подручју претежно су заступљени природни, а у мањој мери антропогени предели.

Током израде Плана разматрани су постојећи и потенцијални проблеми и ограничења животне средине, те су дефинисана одговарајућа планска решења која ће се позитивно одразити на свеукупни развој ширег окружења. У смислу одрживог развоја простора неопходно је усвојити најадекватнији начин коришћења природних ресурса и организовања простора, са циљем очувања природних вредности и унапређења животне средине.

Приликом израде Стратешке процене утицаја потребно је дати преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју за које се Извештај доноси. Анализа постојећег стања природне средине и оцена основних чиниоца животне средине представља један од кључних корака, који су потребни да би се постигли циљеви сваке стратешке процене утицаја на животну средину. Основне карактеристике постојећег стања дефинисане су на основу: постојећих планских докумената, информација добијених од стручних служби, доступне стручне и научне литературе, као и директним увидом у стање на терену. Да би се процена утицаја на животну средину правилно извршила, од велике важности је да се узму у обзир посебно природне компоненте подручја.

Анализа стања животне средине на подручју ова два насеља, као генерална процена општег стања животне средине на подручју ПДР-а, треба да обједини постојеће, парцијалне, методолошки просторно и временски несинхронизоване анализе и оцене стања и пружи стручну основу за планирање даљег урбаног и просторног развоја, уређење простора и заштита средине.

Квалитет животне средине на територији планског обухвата условљен је климатским, географским, хидролошким карактеристикама.

У оквиру постојећег стања планског обухвата већински се налазе природни предели, пољопривредно, шумско и водно земљиште.

Веће концентрације аерополутаната могу настати као емисија полутаната из домаћинства и приликом обраде земљишта, услед коришћења механизације, током пољопривредних радова. У границама плана евидентирано је становање руралног типа, тако да су концентрације дима, чађи и лако испарљивих угљоводоника повећане у зимском периоду, из индивидуалних ложишта домаћинства, што се објашњава утицајем метеоролошких параметара (нижа температура ваздуха).

Дуж постојећих путева саобраћајна фреквенција је мањег интензитета, карактеристична за руралне крајеве, тако да је емисија продуката сагоревања горива у моторима мала.

Генерално, еколошки притисак на земљиште присутан је у подручјима веће концентрације становништва и привредних активности. Овај простор се налази под разним пољопривредним културама, баштама, ораницама и воћњацима, који делом могу загадити земљиште услед цурења нафтних деривата из пољопривредне механизације, коришћених током обраде земљишта.

Са садашњом структуром и обимом пољопривредне производње коришћење минералних ђубрива и других средстава може утицати на загађивање земљишта.

Такође, неконтролисано паљење ораница је још један у низу проблема, додуше сезонски проблем који је присутан у сеоским насељима. Представља важан еколошки проблем јер изазива вишеструке негативне последице, почев од материјалних до угрожавања живота људи, флоре и фауне. Паљењем ораница долази до трајног уништавања комплетне животне структуре, како на самој површини земљишта тако и на дубини од неколико центиметара.

Површинске воде су данас све значајнији пријемници отпадних вода из домаћинства, канализационих система, а њихов хемијски састав, биолошки и микробиолошки квалитет представљају битне факторе који условљавају живот акватичних организама. На предметној локацији не постоји изграђена фекална канализација, домаћинства поседују сепричке јаме, које уколико нису урађене на одговарајући начин (нису водонепропусне) могу угрозити подземне, површинске воде и земљиште.

На планском подручју се не врши мониторинг дневног, вечерњег и ноћног нивоа буке. Бука настаје највећим делом од саобраћаја, приликом рада пољопривредне механизације, застареле производне технологије и стара возила са високом емисијом буке.

На територији насеља, Лупнички Шор и Јелав не постоји аутоматска станица, за мерење буке, мониторинг квалитета ваздуха, вода и земљишта, међутим, с обзиром на то да на овом простору није заступљена индустријска производња, саобраћај већег обима, може се констатовати да квалитет истих није у великој мери загађен.

1.5. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите природе као и свих техничко-технолошких мера и прописа утврђених законском регулативом и условима надлежних институција. У том смислу су за израду стратешке процене утицаја коришћени услови и документи који су у том контексту релевантни, након чега је резиме стратешке процене утицаја са дефинисаним мерама заштите инкорпорирани у део Плана који се односи на заштиту животне средине.

У оквиру Стратешке процене утицаја разматрана су питања која се односе на: постојеће стање животне средине на подручју обухваћеном Планом, значај и карактеристике Плана, карактеристике утицаја планираних садржаја на микро и макро локацији и друга питања и проблеми заштите животне средине у складу са критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја Плана на животну средину, а узимајући у обзир планиране намене. Специфични проблеми на територији планског обухвата практично ни не постоје. Како је углавном заступљено пољопривредно, водно и делом шумско земљиште, саобраћајна фреквенција дуж путева је слаба у овим насељима, заступљено је рурално становање, не долази до већих еколошких поремећаја. Евентуални проблеми који би могли настати, услед појаве поплава приликом обилних падавина, онемогућиће се самом изградњом заштитног водног објекта – насипа. Насипи су хидротехнички објекти чија је основна функција заштита насеља и околног терена од продирања воде, самим тим проблем великих вода решиће се изградњом насипа као заштитног водног објекта.

Разлози за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене

Извештај о Стратешкој процени може се изјаснити о томе зашто поједина питања из области заштите животне средине нису била меродавна за разматрање. У конкретном случају као таква питања оцењени су: питања везана за климатске промене, промене озонског омотача и утицај јонизујућег зрачења с обзиром да досадашња истраживања и сазнања о природном и другом зрачењу, те врсте и садржаји радионуклида не индикују опасност по здравље људи, уз поштовање прописа и обавеза из тих прописа у вези постојања и руковања материјалима и опремом која је извор зрачења (планским решењима се не предвиђају мере и радови којима би се стање у овој области животне средине могло погоршати).

1.6. РЕЗУЛТАТИ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

У поступку прибављања података за израду плана обрађивач је извршио евидентирање постојећег стања при чему су препознате површине по својој намени. Преко градске управе сви корисници простора су упознати са поступком израде Плана детаљне регулације за ово подручје. Услед карактеристика подручја у обухвату Плана, непосредног и ширег окружења, постојећих и планираних намена и функција, у поступку израде Плана обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Све консултације су релевантне за процес стратешке процене и израду Извештаја о стратешкој процени, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења и саставни су део Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана на животну средину. Прибављени су услови, мишљења и сагласности од следећих надлежних и заинтересованих институција, органа, организација који су приказани у Табели бр. 2.

Табела бр. 2: Услови надлежних институција

	Услови	Добијен	Број услова	Датум добијања услова
1.	А.Д. „Електро mreжа Србије“ Београд	Да	130-00-UTD-003-678/2021-002	03.06.2021.
2.	Републички хидрометеоролошки завод	Да	922-3-44/2021	27.05.2021.
3.	„Лозница - гас“ д.о.о. Лозница	Да	LG-473/21	02.06.2021.
4.	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде	Да	325-05-000491/2021-07	24.05.2021.
5.	Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру	Да	8274-2	26.05.2021.
6.	Телеком Србија, а.д. Дирекција за технику	Да	A332-212894/1	25.05.2021.
7.	Републички сеизмолошки завод	Да	02-234/2021-1	29.05.2021.
8.	ЈП "Србијашуме", Београд	Да	8040	10.06.2021.
9.	ЈКП „Топлана-Лозница“	Да	250-1	21.05.2021.
10.	ЈП „Водовод и канализација“	Да	142/623	21.06.2021.
11.	Завод за заштиту природе Србије	Да	03 бр. 021-1564/2	21.06.2021.
12.	Електродистрибуција Србије	Да	20700-Д.09.14-35870/1-21	26.05.2021.

	Услови	Добијен	Број услова	Датум добијања услова
13.	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	Да	350-00-00037/2021-09	21.06.2021.
14.	Завод за заштиту споменика културе „Ваљево“	Да	246/1	23.06.2021.
15.	Министарство унутрашњих послова	Да	217-7233/21-1	23.07.2021.

2.0. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Према члану 14. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму. Са становишта дугорочне организације коришћења, уређења и заштите простора концепт одрживог развоја представља стратешку активност којом се дефинишу плански принципи и критеријуми заштите, затим средства и развој животне средине.

Општи и посебни циљеви стратешке процене утицаја на животну средину за предметни план, садржани су у стратегији и смерницама планова вишег реда и развојним документима гпорада Лознице. Општи циљеви стратешке процене, дефинисани су на основу наведених планских докумената и на основу анализе стања и тенденција будућег развоја. На основу општих циљева и на основу: просторног обухвата плана, планираних садржаја на подручју плана, стања животне средине на планском подручју и ширем окружењу, дефинисани су посебни циљеви стратешке процене који ће представљати основ за евалуацију стратешких утицаја плана на животну средину.

2.1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи циљеви заштите животне средине на планском подручју, као што је наведено, подржавају опште циљеве постављене плановима вишег реда и били би:

- Обезбеђивање квалитетне животне средине,
- Постизање рационалне организације, уређења и заштите простора усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним ресурсима,
- Смањење деградације природне средине (ваздух, вода, земљиште и др.) одређивањем стања, приоритета заштите и услова одрживог коришћења простора;
- Предузимање адекватних превентивних мера уз успостављање система контроле свих облика загађивања.

Посебни циљеви Стратешке процене произилазе из анализе стања, проблема, ограничења и потенцијала планираног простора, као и приоритета за решавање еколошких проблема, а у складу са општим циљевима и начелима заштите животне средине. Еколошки одговорно коришћење простора које обухвата План представља значајан потенцијал за одрживи развој овог подручја.

Посебни циљеви произилазе из интегралног приступа у очувању ресурса и решавања проблема у животnoj средини:

- Одржавање квалитета ваздуха;
- Очување површинских вода;
- Смањење ризика од поплава;
- Очување обрадивог пољопривредног земљишта;
- Очување површина под пољопривредним културама и воћњацима;
- Смањење деградације земљишта ерозијом;
- Очување биодиверзитета и унапређење предела;
- Развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке);

2.2. ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу дефинисаних посебних циљева врши се избор одговарајућих индикатора, валидних за оцену планских решења са становишта могућих негативних утицаја на животну средину, као и за утврђивање мера превенције и мера смањења неповољних утицаја. Сврха њихове примене је у усмеравању планских решења ка остварењу циљева који се постављају.

Индикатори су важан показатељ који омогућава да се на основу праћења доступних података оцени тренутно стање посматране или анализирани области, процене утицаји и донесу мере. Пружајући неопходне информације помажу креирање политике заштите животне средине, пружају увид у остваривање циљева и мера заштите и санације последица. Битни су за праћење процеса управљања животном средином.

Показатељи су веома прикладни за мерење и оцењивање планских решења са становишта могућих штета у животnoj средини и за утврђивање које неповољне утицаје треба смањити или елиминисати. Представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање (просторно, урбанистичко и др).

Имајући у виду обухват Плана, планиране садржаје, постојеће стање животне средине и дефинисане посебне циљеве Стратешке процене, извршен је избор индикатора, при чему се обрађивач стратешке процене утицаја ослонио на индикаторе УН за одрживи развој и индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС“, бр. 37/2011) којим се прописује национална листа индикатора заштите животне средине.

У Табели бр. 3 представљени су посебни циљеви стратешке процене са избором индикатора.

Табела бр. 3: Посебни циљеви стратешке процене са избором индикатора

Посебан циљ	Индикатор
<ul style="list-style-type: none"> ▪ одржавање квалитета ваздуха 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ учесталост прекорачења дневних граничних вредности за SO₂, NO₂, PM₁₀, O₃
<ul style="list-style-type: none"> ▪ очување површинских вода ▪ смањење ризика од поплава 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Serbian Water Quality Index (SWQI) - Петодневна биолошка потрошња кисеоника БПК₅, физичко-хемијски и микробиолошки параметри квалитета површинских вода; ▪ нутријенти у површинским и подземним водама; ▪ проценат становника прикључен на јавну канализацију; ▪ загађене (непречишћене) отпадне воде;
<ul style="list-style-type: none"> ▪ очување обрадивог пољопривредног земљишта; ▪ очување површина под пољопривредним културама и воћњацима; ▪ смањење деградације земљишта ерозијом; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ подручја под органском пољопривредом; ▪ наводњавање пољопривредних површина; ▪ промена начина коришћења земљишта; ▪ површине деградираног земљишта; ▪ ерозија земљишта;
<ul style="list-style-type: none"> ▪ унапређење система прикупљања, третмана и одлагања чврстог отпада 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ укупна количина произведеног отпада;
<ul style="list-style-type: none"> ▪ очување биодиверзитета и унапређење предела; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ диверзитет врста;
<ul style="list-style-type: none"> ▪ развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ број мерних места, стање мониторинске мреже;

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници

Индикатори	Јединица мере
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за PM₁₀, NO₂, O₃ и SO₂, ▪ Нутријенти у површинским и подземним водама, ▪ SWQI-Serbian Water Quality Index, 	<ul style="list-style-type: none"> → Број дана у току године са прекорачењем дневне граничне вредности, → Нитрати (mg NO₃/l), укупни фосфор и ортофосфати (μg P/l), → <i>Пет описних индикатора</i> (на скали од 0 до100) и индикатор у боји: <i>веома лош</i> (0-38) црвено, <i>лош</i> (39-71) - жуто, <i>добар</i> (72-83) - зелено, <i>веома добар</i> (84-89) – светло плаво и <i>одличан</i> (90-100) – тамно плаво. температура воде (°C), рН вредност (рН), електропроводљивост (μS/cm), % засићења O₂ (%), БПК₅ (mg O₂/l), суспендоване материје (mg/l), укупни оксидовани азот (Нитрати + Нитрити)(mg N/l), ортофосфати (mg P/l), укупни амонијум (mg N/l) и највероватнији број колиформних клица (n/100ml),
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подручја под органском пољопривредом 	<ul style="list-style-type: none"> → Индикатор се изражава у хектарима (ha), односно у процентима (%).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Наводњавање пољопривредних површина 	<ul style="list-style-type: none"> → Индикатор се изражава у хектарима (ha), односно у процентима (%), односно у метрима кубним по хектару годишње (m³/ha/год)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Површине деградираних земљишта, 	<ul style="list-style-type: none"> → % деградираног земљишта у односу на укупну површину и површина деградираног земљишта изражена у ha,
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Промена начина коришћења земљишта 	<ul style="list-style-type: none"> → ha или km²
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ерозија земљишта 	<ul style="list-style-type: none"> → t/ha/годишње еродираног земљишта
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Диверзитет врста, 	<ul style="list-style-type: none"> → Број јединки по јединици површине. Број гнездећих парова. Површина у хектарима (ha),
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Укупна количина произведеног отпада, 	<ul style="list-style-type: none"> → Индикатор се изражава у тонама по години (t/год),
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Број мерних места, стање мониторинг мреже 	<ul style="list-style-type: none"> → Број мерних места

Проблем у практичној примени индикатора за оцену планских решења у случају израде овог Плана се огледа у чињеници да нису доступни систематизовани подаци и да нису вршења мерења одређених параметара животне средине, те да није утврђено нулто стање животне средине простора који је у обухвату овог Плана и да на предметном простору и у ширем окружењу не постоји континуитет у мониторингу животне средине.

3.0. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Стратешка процена се бави генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења на животну средину простора у обухвату Плана, при чему је акценат стављен на анализу планских решења, која доприносе заштити и подизању квалитета животне средине на посматраном простору и у непосредном окружењу.

Извештајем о стратешкој процени разматрају се питања и проблеми везани за заштиту животне средине, а који се односе на:

- ❖ утицај постојећих и планираних активности на природне ресурсе – воду, ваздух и земљиште;
- ❖ утицај постојеће и планиране инфраструктуре на животну средину;
- ❖ мере и услове заштите животне средине са освртом на потенцијалне загађиваче.

У процесу одлучивања и усаглашавања планских решења и у поступку стратешке процене, потенцијала и ограничења у простору и животној средини, вредновани су следећи аспекти:

- ❖ природне карактеристике, постојеће стање и услови у простору;
- ❖ створене вредности, постојећа намена простора и досадашњи начин коришћења природних ресурса, као и планирано уређење дефинисано планским решењима;
- ❖ стање комуналне опремљености и уређености простора у обухвату Плана;
- ❖ услови надлежних институција, добијени у поступку израде Плана и Извештаја о стратешкој процени;
- ❖ циљеви планског документа вишег хијерархијског нивоа и циљеви предметног планског документа.

Проблем заштите животне средине је данас један од прворазредних друштвених задатака. Данас присутне негативне последице углавном су последица погрешно планиране, изградње насеља, саобраћајних система, неконтролисаних и неадекватне употребе енергије, као и непознавања основних законитости из домена животне средине. У оквирима изнетих ставова промене које су последица прилагођавања природе потребама човека могу бити онакве какве он очекује, али могу бити, и често јесу, сасвим неповољне и за њега самог. Скуп таквих промена за собом повлачи врло сложене последице, које у принципу имају повратно деловање на иницијаторе промена, доводећи тако до нових стања и нових последица.

Циљ израде стратешке процене утицаја предметног плана на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

Радови на изградњи заштитног водног објекта – насипа на територији насеља Липнички Шор и Јелав обухватају претходне (припремне) радове, земљане, затим хидрографевинске радове и завршне радове.

Приликом изградње насипа долази до делимичног нарушавања амбијента (промена физичког изгледа терена) и могућег привременог негативног утицаја на ваздух и земљиште.

Све врсте радова праћене су повећаним оптерећењем локалних саобраћајница прометом грађевинских и транспортних возила. Повећање густине саобраћаја има утицаја на ваздух, кроз повишење нивоа буке и појаву прашине у околини у периоду одвијања саобраћаја. Један од извора загађења ваздуха настаје емисијом продуката сагоревања горива у моторима. Најзаступљенији загађивач ваздуха је угљен-моноксид (СО). Такође,

поред угљен-моноксида присутни су и оксиди азота, оксиди сумпора, угљоводоници, олово и чврсте честице. На територији планског обухвата нису била спроведена системска мерења квалитета ваздуха, као ни систематско праћење нивоа и учесталости буке.

Прашина и бука се јављају приликом изградње, када се честице прашине лако подижу ветром и разносе по околини. Присуство грађевинских машина незнатно повећава ризик и од загађивања земљишта испуштеним машинским уљима и средствима за подмазивање.

Приликом изградње насипа евентуално може доћи до настанка отпада од амбалаже, пластичне и папирне вреће, и др. које је потребно уклонити од стране надлежног Комуналног предузећа.

Међутим, наведени негативни утицаји на околину ће постојати краткотрајно, током изградње насипа, док дугорочно, постијање насипа, са аспекта заштите животне средине (одбрана становништва, домаћинства, пољопривредног земљишта), може оценити веома погодним за реализацију.

За следећа планска решења се процењује утицај на животну средину:

1. Заштита природе и природних ресурса

- *Пољопривредно земљиште: очување што већих површина под квалитетним пољопривредним земљиштем, производња органске хране, развој и унапређење постојеће пољопривредне производње;*
- *Шумско земљиште: очување постојећег шумског фонда, очување биодиверзитета;*
- *Воде и водно земљиште: очување биљног и животиљског света у њему, спречавање појаве бујица и поплава;*
- *Геолошки ресурси: прилагођавање изградње геолоким и хидрогеолошким условима терена уз примену адекватних мера заштите;*

2. Становништво и социјални развој

- *Уравнотежен просторни развој;*
- *Унапређење квалитета становања заштитом домаћинства од елементарних непогода - поплава;*
- *Унапредеће демографских прилика кроз задржавање локалног становништва и стварање бољег квалитета живота мештана;*

3. Техничка инфраструктура

- *Водопривреда и водопривредна инфраструктура: заштита вода од загађивања, изградња насипа за одбрану домаћинства и околног земљишта;*

3.1. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА

Законом није јасно прописано која варијантна решења подлежу процени. Имајући у виду законску регулативу у области планирања, уређења простора и изградњи објеката, предвиђа се израда планских варијантних решења. За избор најповољније варијанте уобичајено је да се користе критеријуми засновани на начелима економске оправданости,

социјалне прихватљивости и еколошке одрживости. Другим речима, у пракси се на овај начин до фазе јавних консултација у начелу заузима став о варијантама, тако да се у пракси стратешке процене, по правилу процењују две варијанте, респективно три, и то: (1) прва варијанта да се план не усвоји, односно да не дође до спровођења плана; (2) друга у којој се план усваја и доследно спроводи; и (3) трећа – респективна (алтернативна), у којој се план усваја и спроводи уз подршку других планова, програма, пројеката и инструмената, који су у функцији развоја и заштите. За потребе ове стратешке процене разматрају варијанта нееспровођења и спровођење плана (уз подршку других планова, програма и инструмената).

Варијантна решења Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници представљају различите рационалне начине, средства и мере реализације циљева плана у појединим секторима развоја, кроз разматрање могућности коришћења одређеног простора за специфичне намене и активности, односно разматрање могућности коришћење различитих простора за реализацију конкретне активности која се планира. Поред тога, треба узети у обзир и варијанте имплементације плана. Укупни ефекти плана, па и утицаји на животну средину, могу се утврдити само поређењем са постојећим стањем, циљевима и варијантним решењима плана. За планове који имају већи степен неизвесности реализације, метод израде сценарија модела развоја омогућује процену позитивних и негативних ефеката варијантних решења плана.

У процени варијантних решења, процењују се циљеви стратешке процене у односу на секторе развоја у плану детаљне регулације у оквиру два сценарија примене плана: тзв. „реални” у случају да се план усвоји и примењује, тзв. „песимистички” у случају да се план не усвоји и не примењује и тзв. „оптимистички”, по коме се план усваја спроводи уз подршку програма, пројеката и других инструмената. Процена се обавља у складу са изабраним индикаторима за сваки циљ стратешке процене појединачно. Процена је квалитативног карактера и могући су следећи утицаји: (1) укупно позитиван утицај „+”; (2) укупно негативан утицај „-”; (3) неутралан – када нема директног утицаја „0”; (4) нејасан утицај „

Табела бр. 4: Процена утицаја у односу на циљеве стратешке процене утицаја у варијантама 1 (да се план не примењује) и 2 (да се план примењује)

Циљеве СПУ

1. Одржавање квалитета ваздуха;
2. Очување површинских вода;
3. Смањење ризика од поплава;
4. Очување обрадивог пољопривредног земљишта;
5. Очување површина под пољопривредним културама и воћњацима;
6. Смањење деградације земљишта ерозијом;
7. Очување биодиверзитета и унапређење предела;
8. Развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке);

Сектор плана	Сценарио развоја	Циљеве стратешке процене утицаја							
		1	2	3	4	5	6	7	8
Пољопривреда и водопривреда	ВАРИЈАНТА 1	0	-	-	-	-	0	-	0
	ВАРИЈАНТА 2	0	+	+	+	+	+	+	0
Шумарство	ВАРИЈАНТА 1	0	0	0	0	0	0	-	0
	ВАРИЈАНТА 2	0	0	0	0	0	0	+	0
Техничка инфраструктура	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	0	0	0	-	0
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	0	0	0	+	0
Заштита животне средине	ВАРИЈАНТА 1	-	-	0	0	0	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	0	0	0	+	+	+
Заштита предела, природних добара	ВАРИЈАНТА 1	0	0	0	0	0	0	-	0
	ВАРИЈАНТА 2	0	0	0	0	0	0	+	0
Заштита од природних (елементарних непогода)	ВАРИЈАНТА 1	0	-	-	0	0	0	-	0
	ВАРИЈАНТА 2	0	+	+	0	0	0	+	0

+ – укупно позитиван утицај,
 - – укупно негативан утицај,
 0 – нема директан утицај,
 ? – или нејасан утицај

3.2. РАЗЛОЗИ ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА

На основу одредби члана 15. Закона, пореде се варијантна решења и даје приказ разлога за избор најповољнијег решења. Варијантна решења су поређена према циљевима стратешке процене и секторима у плану. Варијанта 1 се односи на неусвајање плана (а самим тим и спровођење плана) је неповољније са свих аспеката. Варијанта 2 се односи на усвајање и спровођење плана уз подршку стратегија, планова и програма. У варијанти 1 да се план детаљне регулације не донесе и да се развој одвија стихијски могу се очекивати само негативни ефекти код сваког сектора/активности и ниједан позитиван ефекат у односу на циљеве стратешке процене утицаја. Истовремено, процењени варијантни утицаји са собом носе и одређени степен ентропије који није могуће са прецизношћу предвидети. У варијанти 2 да се План детаљне регулације имплементира уз подршку примена других стратегија, планова и програма могу се очекивати позитивни ефекти у сваком сектору/активности, који отклањају већину негативних тенденција у развоју, у случају да План не би имплементирао. У овој варијанти могу се јавити и појединачни негативни ефекти, али само на извору, повременим и тренутним карактера.

Приказ варијантног решења не усвајања Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници

Плански документ представља основни инструмент управљања простором. Недостатак Плана значи недостатак адекватних мера и услова за организовање активности у простору и његово контролисано коришћење.

Варијантно решење не усвајања Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници

Предности	Недостаци
<ul style="list-style-type: none"> ▪ наставак традиционалног начина живота на предметној територији; ▪ смањење ризика од евентуалног угрожавања квалитета чинилаца животне средине;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ нарушавање основног концепта дугорочног одрживог развоја; ▪ недостатак мера и инструмената за управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин; ▪ угрожавање околног земљишта, домаћинства и живота становништва; ▪ непоштовање обавезујућих смерница и мера за уређивање подручја; ▪ нерационална деградација природних ресурса и предеоних вредности подручја; ▪ непоштовање општих и посебних смерница и мера заштите животне средине из планова на вишем хијерархијском нивоу; ▪ недовољно развијен систем мониторинга.

Приказ варијантног решења усвајања и имплементације Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници

Предности	Недостаци
<ul style="list-style-type: none"> ▪ одрживи развој на основама заштите и одрживог коришћења простора, природних и створених вредности и животне средине; ▪ рационална организација и уређење простора у границама утврђеног грађевинског подручја; ▪ заштита пољопривредног земљишта; ▪ заштита домаћинства; ▪ очување шумског земљишта, што доприноси очувању биодиверзитета и капацитета за апсорпцију угљендиоксида; ▪ привредни развој; ▪ смањење степена ризика од настанка акцидената и техничко-технолошких ризика услед елементарних непогода; ▪ праћење и контрола стања животне средине (мониторинг); ▪ смањење изложености становништва великим водама услед обилних падавина; ▪ веће улагање у програме заштите животне средине; ▪ кроз изградњу насипа постижу се повољни социо-економски ефекти, услови за унапређење здравља становништва; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ смањење површина пољопривредног земљишта; ▪ негативни утицаји током изградње објекта (повишен ниво буке, вибрација, емисија прашине); ▪ у случају несавесног одлагања отпада претпоставка је да може доћи до појаве непланских сметлишта;

На основу претходне анализе и процене варијантних решења, може се закључити да је варијанта доношења предложеног Плана знатно повољнија у односу на варијанту да се план не донесе.

На основу одредаба члана 15. Закона о стратешкој процени, стратешка процена обухвата и процену кумулативних и синергијских ефеката. Теоријски је могуће да се јаве интеракције међу мањим утицајима како планских решења, тако и појединачних објеката и активности на планском подручју. Примера ради, кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат (загађивање ваздуха, вода или пораст нивоа буке).

Синергијски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја. Синергијски ефекти се најчешће манифестују код људских заједница и природних станишта.

Позитивни кумулативни и синергијски ефекти планских решења очекују се превасходно у погледу побољшања квалитета живота људи, очувања насеља, домаћинства, околног терена од продора вода. Инвестирање у изградњу заштитног водног објекта – насипа допринеће се укупном побољшању заштите животне средине, и уопштено, здравља становништва.

Са друге стране, мањи негативни кумулативни ефекти који се могу очекивати краткорочно реализацијом планских решења односе се на могућност несавесног угрожавања природних вредности подручја услед реализације земљаних, хидрографевинских радова (загађење природних вредности и квалитета основних елемената животне средине).

3.3. ЕВАЛУАЦИЈА КАРАКТЕРИСТИКА И ЗНАЧАЈА УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА

Стратешка процена утицаја која се ради за ниво Плана детаљне регулације може се само бавити генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења у плану на животну средину, а не појединачним објектима и активностима које се планирају. Ниво детаљности који ће анализирати појединачне објекте и њихове утицаје на животну средину, разматраће се у овире процена утицаја појединачних објеката на животну средину за објекте за које надлежни орган утврди потребу израде овог документа неопходног за добијање одобрења за изградњу.

Евалуација карактеристика планских решења представља процену утицаја у ужем смислу. У овој фази се обавља евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења на животну средину. Претходно је потребно извршити селекцију планских решења од значаја за животну средину и класификацију према секторима/сегментима у плану. Евалуација утицаја врши се са циљем да се утврди значај утицаја, према критеријумима из Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину. У обзир су узимају следеће карактеристике утицаја:

- Врста утицаја,
- Вероватноћа да се утицај појави,
- Временска димензија односно трајање утицаја, према временском хоризонту ППГ-а: краткорочни утицаји; средњорочни утицаји; дугорочни утицаји (период после временског хоризонта ППГ-а)
- Учесталост утицаја,
- Просторна димензија утицаја.

Наведене карактеристике утицаја су вредноване према врсти Плана детаљне регулације, како је приказано у следећој табели.

Табела бр. 5: Вредновање карактеристика утицаја

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија утицаја
Позитиван	<ul style="list-style-type: none"> • Врло вероватан утицај – ВВ 	<ul style="list-style-type: none"> • краткорочан – К 	<ul style="list-style-type: none"> • повремен – Пу 	Локални (Л) Регионални (Р) Национални (Н) Прекогранични (П) Међународни (М)
Неутралан	<ul style="list-style-type: none"> • утицај вероватан - В 	<ul style="list-style-type: none"> • средњорочан – Ср 	<ul style="list-style-type: none"> • средње учестао - Су 	
Негативан	<ul style="list-style-type: none"> • утицај могућ – МВ 	<ul style="list-style-type: none"> • дугорочан – Д 	<ul style="list-style-type: none"> • сталан – Ст 	

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници

У складу са врстом планског документа, карактеристикама планског подручја и стањем животне средине, изабране су карактеристике које одређују стратешки значајан утицај и то:

- Могућм, вероватан и врло вероватан утицај
- Краткорочан, средњорочан и дугорочан утицај
- Повремен, средње учестао и сталан утицај
- Локални утицај, регионални

Евалуација утицаја вршена је за изабране концепте и решења стратешког нивоа, квалитивно-описно, на основу чега је припремљена коначна матрица која показује одрживост Плана.

Евалуација утицаја је у збирној табели приказана коришћењем одговарајућих боја (зелена за позитивне утицаје, црвена за негативне, бела за неутралне) а интензитетом боје значај утицаја, према броју карактеристика које су дефинисане као значајне (постојање једне или две карактеристике) и врло значајне (три или четири карактеристике), како је приказано у следећој табели.

Врста/значај утицаја	Стратешки значајан утицај (једна или две карактеристике)	Стратешки веома значајан утицај (три или четири карактеристике)
Позитиван		
Негативан		
Неутралан		

Збирна матрица утицаја Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници на животну средину приказана је табеларно.

Табела бр. 6: Матрице процене утицаја

Циљеви СПУ

1. Одржавање квалитета ваздуха;
2. Очување површинских вода;
3. Смањење ризика од поплава;
4. Очување обрадивог пољопривредног земљишта;
5. Очување површина под пољопривредним културама и воћњацима;
6. Смањење деградације земљишта ерозијом;
7. Очување биодиверзитета и унапређење предела;
8. Развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке);

Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8
Развој одрживе пољопривредне производње		В Ср/Д Ст Л		ВВ Д Ст Л	ВВ Д Ст Л			
Повећање конкурентности понудом локалних пољопривредних производа		МВ Ср/Д Пу/СУ Л		В/ВВ Ср Пу/СУ Л				
Одрживо газдовање шумама	ВВ Ср/Д Ст Л					ВВ Ср/Д Ст Л	ВВ Ср/Д Ст Л	
Развој хидротехничке инфраструктуре, изградња заштитног водног објекта – насипа		ВВ Ср/Д Ст Л						В/ВВ Ср/Д Ст Л
Заштита водотокова, домаћинстава, плодног земљишта		ВВ Ср/Д Ст Л	ВВ Ср/Д Ст Л					
Регулисање бујичних токова и токова за потребе изградње инфраструктурних система		В/ВВ Ср/Д Пу/СУ Л	ВВ Ср/Д Ст Л				ВВ Ср/Д Ст Л	

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници

Планска решења	1	2	3	4	5	6	7	8
Развој електроенергетске инфраструктуре								
Очување предела							ВВ Ср/Д Ст Л	

Горња табела представља приказ вредновања планских решења са аспекта заштите животне средине. Сваки процењени утицај је резултат вишекритеријумског вредновања појединачних планских решења и њиховог утицаја на посебне циљеве стратешке процене утицаја и на основне компоненте животне средине - ваздух, воду и земљиште.

Наведена планска решења углавном имају мали негативан и позитиван утицај на очување квалитета животне средине, док поједина планска решења немају никакав утицај на животну средину.

На овом нивоу плана није било могуће детаљно анализирати свако планско решење и непосредан утицај планираних активности на животну средину јер нису дефинисане све појединости везане за дато планско решење. У случајевима где је процењено да може доћи до негативног утицаја потребно је предузети одговарајуће мере заштите.

3.4. МЕРЕ ЗА ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ И УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Стратешком проценом су вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Плана и предложене су превентивне мере за смањење негативних утицаја на животну средину, које су уграђене и у плански документ.

Концепција заштите животне средине у обухвату Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници заснива се на усклађивању потреба развоја и очувања, односно заштите његових ресурса и природних вредности на одржив начин, тако да се садашњим и наредним генерацијама омогући задовољање њихових потреба и побољшање квалитета живота.

Инвеститор је у обавези да, пре подношења захтева за издавање грађевинске дозволе или другог акта којим се одобрава изградња предметног садржаја, поднесе надлежном органу за заштиту животне средине захтев за одлучивање о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину, у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09).

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе и прописа утврђених законском регулативом. У том смислу се, на основу анализираних стања животне средине у планском подручју и његовој околини и на основу процењених могућих негативних утицаја, дефинишу мере заштите.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЗДУХА

Очување квалитета ваздуха на планском подручју и успостављање вишег стандарда квалитета ваздуха оствариће се применом следећих правила и мера заштите, које се односе на :

- смањење нивоа емисије загађујућих материја из постојећих извора загађивања (пољопривредна механизација);
- инсистирање на коришћењу гаса и алтернативних горива (биогаз и др.), у возилима друмског саобраћаја;
- стимулисање грађана са индивидуалним ложиштима да пређу на алтернативне изворе загревања;
- одржавање емисија у прописаним границама из свих планираних делатности које својим активностима могу допринети погоршању квалитета ваздуха;
- садњом зеленог заштитног појаса дуж планираних градских путева I и II реда који ће имати функцију смањења загађења ваздуха пореклом од издувних гасова моторних возила; избор садног материјала прилагодити његовој заштитној функцији (при избору врста дрвећа и шибља одредити се за неалергене врсте, које су отпорне на негативне услове животне средине, прилагођене локалним климатским факторима и које спадају у претежно аутохтоне врсте);
- формирањем вишефункционалних заштитних појасева од вишеродног и вишеспратног појаса зеленила у контактним зонама становања, саобраћаја и пољопривредних површина;
- озелењавањем паркинга површина;
- очувањем и унапређењем постојећих шума и шумарака и подизање нових шума на нестабилним теренима;
- редовним сузбијањем и контролисањем амброзије, посебно на слободним површинама где је њена заступљеност велика;
- смањењем концентрације загађујућих материја пореклом од саобраћаја обезбедити преусмерењем транспортног и свог транзитног саобраћаја изван зоне насеља;
- реконструкција и изградња нових путевима мора бити заснована на строгим еколошким принципима према европским стандардима,
- успостављањем мониторинга квалитета ваздуха у обухвату Плана, у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл.гл. РС“ бр. 11/10, 75/10 и 63/13)
- приликом грађевинских радова на изградњи објеката током летњих месеци посебну пажњу усмерити ка смањењу запрашености честицама грађевинског отпада местимичним заливањем површина на којима је депонован грађевински шут и остали отпад;

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВОДА И ЗЕМЉИШТА

Заштита вода и земљишта спроводиће се применом следећих правила и мера заштите:

- поштовати Уредбу о утврђивању Општег плана за одбрану од поплава за период од 2012. до 2018. године: 23/2012-20 („Службени гласник РС“, број 23 од 28. марта 2012.);
- организовати и спроводи одбрану од поплава са надлежним водопривредним предузећима у складу са Законом о водама, важећим Општим и Оперативним планом и правилницима за одбрану од поплава;
- пратити појаве које утичу на стање и функционисање заштитног водног објекта – насипа од штетног дејства вода;
- обављати санационе радове, хитне интервенције и редовно одржавање заштитног водног објекта – насипа према важећим стандардима, критеријумима и нормативима;

- приоритетно опремање простора канализационим инфраструктуром са сепарационим системом за одвођење санитарних и атмосферских отпадних вода;
- правилан одабир материјала за изградњу канализационе мреже у складу са обавезом да се спречи свака могућност неконтролисаног изливања отпадних вода у околни простор, што подразумева адекватну отпорност цевовода и прикључака на све механичке и хемијске утицаје, укључујући и компоненту обезбеђења одговарајуће флексибилности, а због могуће геотехничке повредљивости геолошке средине у подлози цевовода;
- правилан одабир одговарајућег техничко – технолошког решења пречишћавања отпадних вода којим се постиже достизање и одржавање квалитета ефлуента који задовољава критеријуме прописане Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник Републике Србије“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16)
- изградња атмосферске канализације у појасу главних путева;
- укидање и санација пропусних септичких јама, односно изградњу водонепропусних вишекоморних септичких јама на минималној удаљености од 3 m од других објеката и суседне парцеле, и предложених 10 m од регулационе линије и употребу истих до момента прикључења на канализациону мрежу (димензије сваке појединачне јаме одредити на основу потрошње воде);
- забрана упуштања фекалних и других отпадних вода у реку и поток;
- несметан прихват зауљене атмосферске воде са манипулативних и саобраћајних површина, паркинга и њихово контролисано одвођење у реципијент;
- обавезан правилан избор локације и врсте објеката, потенцијалних загађивача површинских и подземних вода и повезивање на систем градске канализације;
- додатну заштиту подземне воде изградњом непропусне танкване за прихват опасних материја из трансформатора трафостаница, као и одговарајућу звучну заштиту и заштиту од нејонизујућег зрачења и вибрација, уколико су трафостанице смештене у непосредној близини стамбених и јавних објеката;
- складиштење сировина и других материјала, на одговарајући начин у циљу заштите земљишта и подземних вода од загађења;
- превентивне и оперативне мере заштите, реаговања и поступке санације за случај хаваријског изливања вода у околину;
- обавезно спровођење систематског праћења квалитета земљишта: праћење концентрације фосфора и азота у земљишту коришћених као минерално ђубриво приликом пољопривредних радова;
- обавезу извођача да приликом извођења земљаних радова обезбедити услови за очување стабилности терена. Земљаним радовима не сме се угрозити стабилност тла, нити изазвати инжењерско-геолошки процеси, односно процеси ерозије терена под нагибом. У случају да у току извођења грађевинских радова дође до појаве ерозије земљишта са околних падина, Инвеститор је у обавези да хитно предузме одговарајуће антиерозивне мере;
- стручном применом пестицида и минералних ђубрива и строгом контролом њихове употребе на пољопривредним површинама умањиће се њихова штетна дејства на измене хемијског и физичког састава тла;
- обавезу да се ископани материјал, хумус, земља, стенски материјал, вишак грађевинског материјала, камена, и сл., мора привремено депоновати на за то унапред предвиђене локације на предметној парцели. Исти заштитити од спирања и касније користити за радове на санацији терена. Предвидети да одлагалиште вишка материјала мора бити на непропусној подлози, а не на тлу/земљишту. Неискоришћени ископани материјал, као и вишкове грађевинског материјала, евакуисати на локацију, коју одреди надлежна комунална служба;
- забрањено је неконтролисано депоновање свих врста отпада на обалама водотока;
- обезбедити услове за спречавање стварања „дивљих“ депонија;

- обавезу извођача да уколико при извођењу радова дође до удеса на грађевинским машинама или транспортним средствима, односно изливања уља и горива у земљиште, одмах прекине радове и изврши санацију, односно ремедијацију загађене површине
- обавезу прибављања водних услова за објекте због којих на предметној локацији може доћи до негативних утицаја на водни режим.

МЕРЕ УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

У циљу ефикасног управљања отпадом на подручју Плана утврђују се следеће мере:

- насеља Липнички Шор и Јелав укључити у систем прикупљања отпада;
- комунални отпад сакупљати и одлагати у складу са Локалним планом управљања отпадом;
- обезбедити посебне просторе и довољан број контејнера/канти за сакупљање комуналног отпада;
- обезбедити највиши ниво комуналне хигијене спречавањем неадекватног депоновања отпада;
- грађевински и остали отпадни материјал, који настане у току изградње сакупити, разврстати и одложити на за то предвиђену локацију;
- забрањује се изградња/уређење складишта опасних и отпадних материја, као и отворених складишта за отпадна возила, кабасти отпад, секундарне сировине и сл. у стамбеним насељима.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ШУМА

- забрањена је сеча стабала заштићених и строго заштићених врста дрвећа;
- забрањено је самоволно заузимање шума;
- забрањено је уништавање или оштећење шумског засада, ознака и граничних знакова, као и изградња објеката који нису у функцији газдовања шумама;
- забрањено је одлагање смећа, отровних супстанци и осталог опасног отпада у шуми, на шумском земљишту на удаљености мањој од 200 m од руба шуме, као и изградња објеката за складиштење, прераду или уништавање смећа;
- забрањено је предузимање било каквих радњи којима се слаби приносна снага шуме или угрожавају функције шуме;
- забрањено је одводњавање и извођење других радова којима се водни режим у шуми мења тако да се угрожава опстанак и виталност шуме;
- за било какву активност у шуми и на шумском земљишту потребно је прибавити сагласност ЈП „Србијашуме“.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД БУКЕ

Законски нормативи у вези заштите становништва од штетног дејства буке доносе се у облику максимално дозвољеног нивоа меродавног параметра или параметара који представљају полазну обавезу испуњења услова везаних за проблематику буке.

Емитовање буке не сме прекорачити законске норме дефинисане „Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини" („Сл. гласник РС", бр. 75/10). Такође, Правилима уређења овог Плана дефинисана је заузетост сваке парцеле под зеленим површинама, што такође доприноси смањивању евентуално негативних утицаја повишеног нивоа буке у животној средини.

Неопходно је обезбедити спречавање, односно смањење утицаја планираних садржаја, на чиниоце животне средине, као и непосредну околину, кроз мере заштите од буке и то:

- планирање намене простора на начин да режим коришћења простора не угрози функцију становања;
- обавезу примене система и конструкција са звучном изолацијом и антизвучном заштитом код постојећих, изграђених објеката са некомпатибилном наменом простора;
- забрану промене намене простора у некомпатибилну намену према планском документу, нарочито уколико може угрозити функцију становања;
- обавезу предузимања техничких мера на изворима буке, одабир извора буке са нижим вредностима емисије буке, примену звучне изолације и звучних баријера где је то могуће;
- примену одговарајућих грађевинских и техничких мера за заштиту од буке дуж државних путева, којима се обезбеђује да бука емитована током одвијања саобраћаја, не прелази прописане граничне вредности у зонама намењеним становању и јавним објектима (дечија установа-вртић и сл), у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 36/09 и 88/10) и Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10);
- применом техничких услова и мера звучне заштите којима ће се бука у објектима, чија је изградња планирана дуж државних путева, свести на дозвољени ниво, а у складу са Техничким условима за пројектовање и грађење зграда (Акустика у зградарству) СРПС У.Ј6.201:1990.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОПЛАВА, БУЈИЦА И АТМОСФЕРСКИХ НЕПОГОДА

Мере заштите од елементарних непогода обухватају превентивне мере за спречавање или ублажавање штетног дејства непогода, мере које се предузимају у случају непосредне безбедносне опасности или када наступе елементарне непогоде и мере ублажавања и отклањања последица, пре свега изазваних штета.

Планско подручје изложено је готово свим елементарним непогодама различитог интензитета, нарочито опасности од ванредних и опасних метеоролошких појава, поплава, клизишта, ерозије, земљотреса и др.

Правовременим предвиђањем, откривањем, праћењем и предузимањем превентивних и заштитних мера смањује се ризик и последице ванредних и опасних метеоролошких појава (јаких пљускова кише и града, електричних пражњења и олујних ветрова) у насељима.

Ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода и заштитних и водних објеката, спречавања погоршања водног режима, и спровођења одбране од поплава, као и заштите животне средине, забрањено је:

- на насипу и другим водним објектима копати и одлагати материјал, вући посечено дрвеће, прелазити и возити моторно возило, осим на местима на којима је то дозвољено и обављати друге радње којима се може угрозити стабилност тих објеката;
- на водном земљишту:
  - градити објекте којима се смањује пропусна моћ канала;
  - одлагати чврсти отпад и опасан и штетан материјал;
  - складиштити дрво и други чврст материјал на начин којим се ремете услови проласка великих вода;
  - садити дрвеће на одбрамбеном насипу, у инундацијском појасу ширине најмање 10 m од небрањене ножице насипа према водотоку, а у брањеној зони супротно издатим водним условима;
  - прати возила и друге машине;

- вршити друге радње, осим у случају изградње објекта јавне инфраструктуре у складу са Законом о водама („Сл. гласник РС” бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др.закон) или посебним законом, спровођења мера очувања, унапређења и презентације природних вредности, изградње објекта за коришћење вода, изградње објекта за заштиту вода од загађења, предузимања радњи ради заштите људи, животиња и имовине.
- у поплавном подручју градити објекте на начин којим се омета протицање воде и леда или супротно прописима за градњу у поплавном подручју;
- садити дрвеће на одбрамбеном насипу, у инундацијском појасу ширине најмање 10 m од небрањене ножице насипа ка водотоку и у брањеној зони на удаљености до 50 m од унутрашње ножице насипа;
- копати бунаре, ровове и канале поред насипа у појасу ширине најмање 10 m од небрањене ножице насипа према водотоку, односно до 50 m према брањеном подручју, осим ако је њихова функција заштита од штетног дејства вода или је техничком документацијом, урађеном у складу са овим законом, доказано да није угрожена стабилност насипа;
- мењати или пресецати токове подземних вода односно искоришћавати те воде у обиму којим се угрожава снабдевање питком или технолошком водом, стабилност тла и објекта;
- мењати правац и јачину тока површинске воде која природно протиче или отиче са водног земљишта које је у приватној својини;
- градити објекте, садити дрвеће и копати земљу и обављати друге радње којима се ремети функција или угрожава стабилност мелиорационих канала за одводњавање и у обостраном појасу ширине од најмање 5 m од тих канала предузимати радње којима се омета редовно одржавање ових канала;
- одлагати чврсти отпад и друге материјале у мелиорационе и друге канале, упуштати загађене воде или друге материје и вршити радње, којима се можеутицати на ниво воде, количину и квалитет воде, угрозити стабилност заштитних и других водних објекта или отежати одржавање водног система;
- изводити друге радове који би могли да угрозе стабилност и отежају одржавање регулационих, заштитних и других водних објекта. Забрана вршења радњи може се проширити и изван граница водног земљишта, ако би се тим радњама угрозио водни режим или водни објекти.

Сви водотоци града Лознице, имају претежно бујични карактер, хидролошког режима, поплаве на њима имају изразито бујичне карактеристике, брзу појаву и разорне ефекте уз упоредно јављање бујичне лаве, одрона и клизишта.

Одбрану од поплава за водотоке Града (првог реда), на којима постоје објекти за заштиту од штетног дејства воде спроводи ЈВП „Србијаводе“ - ВПЦ „Сава-Дунав“ уз ангажовање водопривредних предузећа. Одбрана од поплава на водоточима II-реда у надлежности је града Лознице. Град Лозница израђује и доноси Оперативни план одбране од поплаве за воде II-реда. У циљу спречавања настајања поплава и умањења штетних последица на нерегулисаним водоточима, неопходно је у подпуности реализовати превентивне мере заштите. Носиоци активности спровођења оперативних мера одбране од поплава у складу са Оперативним планом за одбрану од поплава су ЈВП „Србијаводе“ - ВПЦ „Сава-Дунав“ уз ангажовање водопривредних предузећа, ЈП „Лозница развој“ Лозница, ЈКП „Наш дом“ Лозница и организационе јединице РХМЗ.

ЗАШТИТА ОД АТМОСФЕРСКИХ НЕПОГОДА

Са циљем да се умањи штета потребно је одржавати, односно прочишћавати постојеће потоке и поред истих не подизати објекте – зграде и ограде, које ће ометати проток воде до ушћа у веће водотоке.

Основне заштитне мере од поплава јесте и циљ израде овог Плана, а то је изградња заштитног водног објекта - насипа.

Основне заштитне мере против ветрова – олуја су превентивне, јер од њиховог правилног и благовременог извршења у многome ће зависити ефикасност оперативних мера.

Грађевинско техничке мере се базирају на елементима ојачања, било при изградњи самих објеката или израдом нових.

Дентролошка мера се примењује како за постојеће објекте тако и за објекте предвиђене за градњу. Планским засађивањем високог дрвећа у одређеном распореду и ширини појаса, постижу се врло добри резултати од заштите ветра.

Топографске мере се примењују за насеља и објекте који треба да се граде. Зато је потребно да се добро простудира конфигурација терена (испупчења, удубљења, надморска висина и сл.).

Метеоролошке мере као и услови треба да одиграју значајну улогу при одређивању локације за нове објекте. Зона ветра, јачина, временски периоди појављивања ветра у току годишњег доба и сл. су веома важни подаци, јер ветар посредним путем може да изазове велике штете (стварање наноса или лавина).

Исто тако као важна мера је и систематско праћење наиласка ветра и благовремено упозоравање становништва о надолазећим опасностима како би се оно заштитило на време.

ЗАШТИТЕ ОД КЛИЗИШТА, ОДРОНА И ЕРОЗИОНИХ ПРОЦЕСА

Обилне кишне падавине, нагиби терена и утицај, површинских вода могу да изазову клизање земљишта и штете на стамбеним и другим објектима, саобраћајницама, инсталацијама и пољопривредном земљишту. Услед обилних падавина на подручју града Лознице појављују се клизишта од којих је мали број санирано и умирено.

Пројекте санације терена треба вршити након спроведених детаљних геотехничких истраживања чије врсте и обим би били предвиђени посебним пројектима истраживања. На терену који је означен као клизиште или потенцијално нестабилан терен (пузиште) потребно је ургентно увести геотехнички и геодетски мониторинг, како би се пратила величина и динамика померања тла.

На неповољним деловима терена према критеријуму стабилности не треба планирати градњу објеката пре спровођења мера санације и заштите. Постојећи објекти на нестабилним деловима треба да буду предмет геодетског и геотехничког мониторинга, а након детаљних геотехничких истраживања и спроведених мера санације и осигурања одлучити о њиховом даљем статусу.

Антиерозионо уређење разматраног подручја - важна је мера не само за уређење водних режима (смањење брзине концентрације поводња), већ и неопходна мера еколошког и економско-развојног уређења територије. То уређење се заснива на оптималној комбинацији техничких, биотехничких и биолошких радова. У оквиру техничких радова веома су важне бујичне преграде у неким ерозијом угроженим водотоцима које треба да стабилизују корито водотока, смање подужне падове и омогуће да се добије у времену да почну да дају ефекте и биолошки радови заштите сливова. Биолошки радови обухватају пошумљавање, обнову деградираних шума, затрављивање, мелиорације шума и пашњака, док се биотехнички радови састоје у изради рустикалних преграда, плетера и травних водопутева.

Од противерозионих мера посебан значај има начин орања при гајењу ратарских култура (контурно и гребенасто), као и контурно-појасна обрада, а од стриктних забрана посебно је значајна забрана гајења окопавина на падинама са увећаним нагибом. Када су у питању нестабилни терени, забрана механичког оштећења тла има приоритетан значај. Узимајући нагиб падине као основни чинилац предиспонираности подручја на процес ерозије и начин искоришћавања као основни узрочник, мере и радови за противерозиону заштиту се примењују диференцирано по појединим пољопривредним културама (Табела бр.7).

Табела бр. 7: Полазишта за утврђивање противерозионих захвата

Нагиб падине -%	Радови, мере и предлог начина коришћења
	Оранице
0-3	Дозвољено гајење ратарских култура без ограничења
3-7	Дозвољено гајење ратарских култура без ограничења уз услов обавезног контурног орања
7-12,5	Дозвољено гајење ратарских култура изузев окопавина уз услов гребенског орања
12,5-20	Дозвољено гајење ратарских култура уз услов контурно појасне обраде (сртип културе)
20-25	Дозвољено гајење ратарских култура без окопавина сваке треће године, под условом да се у периоду између два дозвољена орања површина користи као травна култура - детелина
Преко 25	Потпуна забрана орања и формирање травних или шумских култура

Нагиб падине -%	Радови, мере и предлог начина коришћења
	Воћњаци
до 10	Гајење воћњака уз нормалне мере неге и препоручује се мулчирање
10-15	Гајење воћњака без посебних ограничења и обавезно мулчирање
15-25	Гајење воћњака уз појачане мере неге и формирање травних појасева по хоризонталу у сваком 2. реду
преко 25	Гајење воћњака уз изузетне мере неге и потпуно затрављивање тла легуминозама изузев зоне око стабла 3,0 m

ЗАШТИТА ОД НЕЈОНИЗУЈУЋЕГ ЗРАЧЕЊА

Заштита од нејонизујућег зрачења обухвата услове и мере заштите здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења, услове коришћења извора нејонизујућих зрачења и представљају обавезне мере и услове при планирању, коришћењу и уређењу простора.

По природи технолошког процеса, у току редовног рада, у трафостаницама и преносним системима (кабловима под напоном), постоје електрична и магнетна поља као вид нејонизујућег зрачења, које се стварају провођењем наизменичне електричне струје у надземни проводницима, а зависе од висине напона, јачине струје и растојања. Такође, ова зрачења се могу јавити и у антенским стубовима и репетиторима мобилне телефоније. Приликом избора локације и технологије ових објеката, потребно је евентуално нејонизујуће (електормагнетно зрачење) свести на минимум, избором најповољнијих и најсавременијих технологија, а у складу са прописима.

По међународним стандардима прописани су следећи критеријуми:

- дозвољена ефективна вредност електричног поља унутар електроенергетских објеката или у близини надземних водова којем може бити повремено изложено особље на пословима одржавања објеката износи $K_{eff} = 10 \text{ kV/m}$,
- дозвољена ефективна вредност магнетне индукције унутар електроенергетских објеката или у близини надземних водова којој може бити повремено изложено особље на пословима одржавања објеката износи $B_{eff} = 500 \text{ } \mu\text{T}$.

Посебне мере из домена заштите од нејонизујућег зрачења су:

За објекте трафостаница и преносне мреже који представљају изворе нејонизујућег зрачења нискофреквентног електромагнетног поља од посебног интереса, као и изворе високофреквентног електромагнетног поља треба обезбедити да у зонама повећане осетљивости буду испоштована базична ограничења изложености становништва, електричним, магнетским и електромагнетским пољима, према Правилнику о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Службени гласник РС“, број 104/09).

4.0. СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину прописана је обавеза израде Стратешке процене утицаја на животну средину за урбанистичке планове (члан 5., став 1.) За планове којима је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана ако постоји могућност појаве значајних утицаја, што се утврђује према критеријумима датим у Прилогу 1. Закона (став 2. истог члана).

План детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници представља правни и плански основ за уређење и изградњу предметног подручја.

У делу преклапања Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта - насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници и Плана детаљне регулације инфраструктурног коридора државног пута I-Б реда број 26 на административној територији града Лозница („Службени лист града Лознице” број 4/20), План детаљне регулације инфраструктурног коридора државног пута I-Б реда број 26 на административној територији града Лозница („Службени лист града Лознице” број 4/20) се ставља ван снаге и примењује се овај План, односно План детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта - насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници.

Инвеститор је у обавези да се, пре подношење захтева за издавање грађевинске дозволе или другог акта којим се одобрава изградња, односно реконструкција или уклањање објекта, наведених у Листи I и Листи II Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08), обрати надлежном органу за заштиту животне средине ради спровођења процедуре процене утицаја на животну средину, а у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04 и 36/09). Студија о процени утицаја израђује се на основу генералног, односно идејног пројекта и саставни је део захтева за издавање грађевинске дозволе.

5.0. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОСТУПКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА

Реализација планских решења одвијаће се у дужем временском периоду и по правилу доводи до одређених промена у простору и животnoj средини. Да би се вршило праћење промена на подручју плана непоходно је вршити систематско мерење, испитивање и оцењивање стања животне средине како би се омогућила заштита здравља људи, природних и створених вредности на подручју плана. Последњи корак у процесу стратешке процене је развој и имплементација програма мониторинга. Сврха мониторинга је:

- да прикаже промене у животnoj средини које се могу приписати имплементацији Плана,
- да дозволи стварним утицајима да се упореде са предвиђеним утицајима;
- да предложи могуће мере за смањење или ублажавање ефеката непредвиђених догађаја, уколико се они појаве;
- да се прикупе квалитетне основне информације за друге планове који захтевају стратешку процену.

За предметно подручје, није успостављен мониторинг животне средине.

Програм праћења стања животне средине у току спровођења Плана садржи, према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10), следеће ставке:

- опис циљева Плана и програма,
- индикаторе за праћење стања животне средине,
- права и обавезе надлежних органа,
- поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.

ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА И ПРОГРАМА

Основни циљ формирања мониторинг система је да се обезбеди, поред осталог, правовремено реаговање и упозорење на могуће негативне процесе и акцидентне ситуације, као и потпунији увид у стање елемената животне средине и утврђивање потреба за предузимање мера заштите у зависности од степена угрожености и врсте загађења. Потребно је обезбедити континуирано праћење стања квалитета животне средине и активности у простору чиме се ствара могућност за њеним рационалним управљањем.

Према Закону о заштити животне средине („Сл. гласник РС” бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. Закон, 43/11 – Одлука УС, 14/16, 83/18 и 31/19), јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима. Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине били би:

- ❖ обезбеђење мониторинга,
- ❖ дефинисање садржине и начина вршења мониторинга,
- ❖ одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга,
- ❖ дефинисање мониторинга загађивача,
- ❖ дефинисање начина достављања података у циљу вођења Локалног регистра извора загађивања, и
- ❖ увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

У оквиру праћења стања животне средине, у складу са Законом и другим прописима, предвиђа се праћење:

- ❖ квалитета вода (загађујуће материје и друге карактеристике);
- ❖ квалитета земљишта;

- ❖ квалитета ваздуха;
- ❖ нивоа буке;
- ❖ отпада.

5.1. ИНДИКАТОРИ ПРАЋЕЊА СТАЊА

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине.

Мониторинг квалитета ваздуха

Мониторинг квалитета ваздуха се успоставља у складу са Европском директивом о процени и управљању квалитетом ваздуха. Мониторинг треба вршити континуирано, посебно на локацијама и подручјима повећаног загађења, на утврђеним локалитетима где се постављају стационарне мерне станице, 24-часовним узроцима. Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Сл. гласник РС", бр. 11/10, 75/10 и 63/13) дате су смернице истраживања, праћења и утврђивања општег стања загађености ваздуха у насељеним местима и ненасељеним подручјима. На основу обављених анализа утврђује се стање и трендови на основу којих се предузимају одговарајуће мере заштите ваздуха.

Проучавање и праћење квалитета ваздуха има за циљ контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивања тренда загађења како би се правовремено деловало ка смањењу садржаја штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине (ваздуха, земљишта, вода).

Контрола квалитета ваздуха се остварује системским мерењем емисије, праћењем и истраживањем утицаја квалитета ваздуха на животну средину и извештавањем о резултатима мерења, праћења и истраживања. Од посебне је важности вршити редован мониторинг како на подручју плана тако и на подручју читавог града.

Предлаже се успостављање мерних места за праћење квалитета ваздуха на Планском подручју од стране локалне мреже за мониторинг квалитета ваздуха. Број и распоред мерних места прилагодити површини подручја, врсти извора који загађују ваздух, геолошким карактеристикама и густини насељености. Неопходно је правити дневне, месечне и годишње извештаје.

Мониторинг квалитета воде

Према Закону о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/18 и 95/18-др.закон) као и према подзаконским актима донетим на основу овог Закона у циљу праћења стања загађености вода потребно је вршити систематско испитивање квалитета површинских и подземних вода, на прописан начин, на основу Уредбе о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл.гласник РС”, бр. 50/12), према програму који доноси Влада.

Неопходно је испитивање нутријената у површинским и подземним водама једном годишње, испитати број становника прикључен на јавни водовод, на јавну канализацију једном годишње од стране надлежног Јавног предузећа. Испитивање квалитета површинских вода, реке Дрине и реке Јадар, врши Агенција за заштиту животне средине.

Мониторинг квалитета земљишта

Ради утврђивања садржаја опасних и штетних материја у земљишту, на локацијама у непосредној близини депонија, трафостаница, саобраћајница, индустријских зона, као и у насељеним местима врши се мониторинг земљишта, у складу са Уредбом о граничним

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници

вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл.гласник РС“, бр.30/18 и 64/19) и Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикатора за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Сл.гласник РС“, бр.88/10 и 30/18) и методама за њихово испитивање.

Мониторинг буке

Заштита од буке у животној средини обезбеђује се утврђивањем услова и предузимањем мера заштите у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Сл. гл. РС“, бр. 36/09 и 88/10), као и подзаконским актима донетим на основу овог Закона.

Највиши нивои буке утврђени су Правилником о методологији за одређивање акустичних зона („Сл.гласник РС“ бр.72/10). Мерење буке могу да обављају овлашћене стручне организације у складу са Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр.75/2010). Тренутно се не врши мониторинг нивоа буке на подручју читавог града Лознице.

Мониторнг отпада

Мониторнг отпада има за циљ контролисање количине произведеног отпада и стања одлагалишта као и умањење негативних утицаја на животну средину изазваних неадекватним поступањем са отпадом. Мониторинг отпада обухвата утврђивање количине и врсте отпада која се одвози на комуналну градску депонију.

5.2. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА И ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

На основу позитивне регулативе град располаже нормативно-правним инструментаријумом да доноси акте у смислу накнада за заштиту и унапређење животне средине. На основу одредаба члана 18. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“ бр. 129/2007, 83/2014 – др. закон, 101/2016 – др. закон и 47/2018) и одредаба члана 190. Устава Републике Србије, јединица локалне самоуправе – општина, град, стара се о заштити животне средине. У надлежности општине је да припрема и доноси локалне програме коришћења и заштите природних вредности, програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове.

Права и обавезе надлежних органа

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине, она произилазе из Закона о заштити животне средине, односно чланова 69-78. овог Закона. Према наведеним члановима, права и обавезе надлежних органа су:

- Влада доноси програм мониторинга за период од две године;
- јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у сагласности са програмом Владе;
- Република и јединица локалне самоуправе обезбеђују финансијска средства за обављање мониторинга;
- Влада утврђује критеријуме за одређивање броја места и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података;

- мониторинг може да обавља само овлашћена организација. Министарство прописује ближе услове које мора да испуњава овлашћена организација и одређује овлашћену организацију по претходно прибављеној сагласности министра надлежног за одређену област;
- Влада утврђује врсте емисије и других појава које су предмет мониторинга загађивача, методологију мерења, узимања узорака, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података;
- државни органи, односно организације и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке из мониторинга достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин;
- Влада ближе прописује садржину и начин вођења информационог система, методологију, структуру, заједничке основе, категорије и нивое сакупљања података, као и садржину информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност;
- информациони систем води Агенција за заштиту животне средине;
- министар прописује методологију за израду интегралног катастра загађивача, као и врсту, начине, класификацију и рокове достављања података;
- Влада једанпут годишње подноси Народној скупштини извештај о стању животне средине у Републици;
- надлежни орган локалне самоуправе једанпут у две године подноси скупштини извештај о стању животне средине на својој територији;
- извештаји о стању животне средине објављују се у службеним гласилима Републике и јединице локалне самоуправе.

Државни органи, органи локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга емисије и емисије, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи, у складу са Законом о заштити животне средине и другим прописима. Такође, јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са овим законом.

Мере које ће се предузети за случај удеса

Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана предвиђа и мере и поступке у случају акцидента. У том смислу, потребно је идентификовати могуће акциденте, и то у: привреди, водопривреди – управљању водама.

У оквиру привредног комплекса потребно је прописати посебне програме и поступке у случају акцидента, хаварија и других инцидената у току рада. Програми и поступци морају бити у вези са системом мерења полутаната и других ризичних материја и системом за обавештење и узбуњивање, како би у случају опасности и евентуалне угрожености локално становништво било на време обавештено, збринуто или пак евакуисано.

Појава елементарних непогода – поплава и непогода је посебан сегмент, док је сеизмички ризик у границама прихватљивог.

Потребно је доследно примењивати планове мера за одбрану од поплава у зависности од хидролошких услова и проглашавања мера у оквиру редовних мерења и хидролошких осматрања које обавља Републички хидрометеоролошки завод. У том смислу, неопходно је ажурно праћење хидролошких осматрања у непосредном окружењу. Обавезна је примена Оперативног плана одбране од поплава вода другог реда града Лознице за 2019. годину.

Неповољни утицаји геодинамичких процеса (ерозије, флувијалне ерозије, механичке и хемијске суфозије, клижења и пужења, као и ликвидације), које могу имати одлике акцидентних ситуација – релативно брза, велика оштећења објекта инфра и супраструктуре, у смислу интензитета и броја, спречавају се правовременом анализом стабилности терена и геофизичких услова за изградњу, као и дефинисањем адекватних правила изградње, коришћења и уређења простора.

6.0. МЕТОДОЛОГИЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Сврха стратешке процене утицаја на животну средину је благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на стратешком нивоу планирања и програмирања, уважавајући принципе одрживог развоја. Стратешка процена се у међународној пракси афирмише доношењем ЕУ 2001/42/ЕС о процени утицаја на животну средину планова и програма. Доношењем сета закона о заштити животне средине, крајем 2004. године стратешка процена утицаја је уведена у домаћу праксу планирања и програмирања. С обзиром да је релативно кратак период у примени стратешке процене, постоји низ проблема и ограничења, као и различити приступи у утврђивању оптималног методолошког обрасца и приступа.

Као резултат спровођења поступка стратешке процене, израђује се Извештај о стратешкој процени утицаја као завршни документ којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана и програма и одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину.

Садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, а донекле и основни методолошки приступ дефинисани су Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину и Законом о заштити животне („Сл. гласник РС” бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11-одлука УС, 14/2016, 76/2018, 95/2018-др.закон и 95/2018-др.закон). Специфичност конкретног плана, ниво плана, као и карактеристике постојећег стања животне средине на планском подручју, условили су да садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја у одређеној мери буде модификован и прилагођен основним карактеристикама плана.

Општи методолошки принцип, базиран на примени наведеног закона, подразумева континуирани поступак усаглашавања процеса израде планског документа са процесом поступка стратешке процене кроз унапред утврђени редослед фаза или корака, а који се односе на: анализу стања свих релевантних фактора - чиниоца животне средине, идентификацију постојећих извора загађења као и процену потенцијално могућих негативних утицаја, предлога најповољнијег решења са аспекта заштите животне средине, предлога мера за спречавање и ублажавање током свих фаза израде планског документа као и предлог мониторинга током спровођења планског документа и експлоатације објекта.

Разрадом наведених фаза развијен је следећи поступак за стратешку процену за План детаљне регулације, дат је у следећој табели.

Табела бр. 8: Поступак стратешке процене за План детаљне регулације

Фазе стратешке процене утицаја	Појединачне активности по фазама
1	2
<p>Фаза 1: <i>Идентификација других планова и програма од значаја за остваривање циљева заштите животне средине</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Идентификација планова, програма, пројеката и других докумената од значаја за План детаљне регулације; ▪ Идентификација циљева и задатака заштите животне средине од значаја за План детаљне регулације (од (интер) националног до локалног); ▪ Спецификација и валоризација кључних проблема заштите животне средине и кључних циљева заштите животне средине;
<p>Фаза 2: <i>Дефинисање циљева и задатака стратешке процене утицаја</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ревизија постојећих циљева и задатака стратешке процене утицаја из различитих докумената од (интер) националног до локалног нивоа (укучујући међурегионални, регионални и ниво локалне заједнице); ▪ Дефинисање циљева стратешке процене у зависности од планских проблема и одредби регулативе;
<p>Фаза 3: <i>Формирање информационе – документционе основе</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Идентификација потенцијалних извора информација и података релевантних за стратешку процену; ▪ Прикупљање података из различитих извора (подаци добијени од локалних власти и заједнице, анкете, истраживања, теренска истраживања, пописна и друга статистика, подаци доступни преко Интернет мреже, литература и др.); ▪ Обрада података и прављење одговарајућих база података;
<p>Фаза 4: <i>Полазне основе стратешке процене утицаја (почетне фазе стратешке процене утицаја у ужем смислу)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ревизија прикупљених података (анализа и синтеза расположивих података); ▪ Оцена података прикупљених из других докумената (оцена и преузимање – „стечене обавезе“); ▪ Оцена стања активности на планском подручју (примена других планова, програма и пројеката); ▪ Оцена имплементације националних и регионалних стратегија, планова, програма и пројеката; ▪ Идентификација могућих тешкоћа; ▪ Оцена валидности аналитичко-информационе грађе; ▪ Прелиминарна оцена општег стања животне средине;

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници

Фазе стратешке процене утицаја	Појединачне активности по фазама
1	2
Фаза 5: Дефинисање индикатора	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ревизија и анализа доступних података, анализа полазних основа и прелиминарна процена трендова; ▪ Дефинисање и развој индикатора од значаја за стратешку процену, корелација између индикатора, циљева и задатака између Плана детаљне регулације и стратешке процене утицаја;
Фаза 6: Ревизија индикатора, циљева и задатака	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Синтеза интерних ревизија претходних фаза, редефинисање циљева, задатака и прилагођавање расположивим подацима. Редифиниција индикатора;
Фаза 7: Идентификација проблема заштите животне средине / питања одрживости	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ревизија (претходних) радних верзија Плана детаљне регулације; ▪ Усклађивање Плана детаљне регулације са осталим конвенцијама, плановима, програмима и пројектима од значаја за заштиту животне средине;

Ова стратешка процена је у складу са општом препоруком истовремености, тако да је ова стратешка процена рађена у току израде Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници. Тиме су се ова два поступка у интерактивном процесу међусобно допуњавала.

У процесу израде стратешке процене утицаја самог Плана детаљне регулације, нису уочене битне тешкоће које би утицале на ток и поступак процене утицаја стратешког карактера.

У процесу израде стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације успостављена је сарадња са заинтересованим органима и организацијама, надлежним органом за животну средину.

7.0. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Начини одлучивања по питањима заштите животне средине зависе од низа фактора, а првенствено од значаја позитивних и негативних утицаја планских решења на здравље људи, социјални и економски развој и животну средину. С тим у вези, неопходна је партиципација свих заинтересованих друштвених група и то инвеститора (бизнис сектора), локалне и републичке управе, становника и невладиног сектора. Међутим, за ефикасније остваривање апсолутне партиципације на свим нивоима неопходно је остваривање сталне сарадње између свих актера у процесу. Како је стратешка процена интегрисана у све фазе израде Плана детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници то је резултирало уважавањем и укључивањем резултата до којих се дошло у току стратешке процене. Део о животној средини у свим фазама израде Плана детаљне регулације припремљен је на основу резултата стратешке процене приказаних у овом извештају.

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење у року од 30 дана.

Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему Плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављање мишљења, као и о времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења Плана.

Орган надлежан за припрему Плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности који садржи сва мишљења о Извештају о стратешкој процени, као и мишљења датих у току јавног увида и јавне расправе о Плану. Извештај о стратешкој процени доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи општинском органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. На основу ове оцене орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на Извештај о стратешкој процени у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање.

После прикупљања и обраде свих мишљења, на основу којих се формира финална верзија Плана, орган надлежан за припрему Плана доставља Извештај о стратешкој процени заједно са Планом надлежном органу на одлучивање.

8.0. ЗАКЉУЧЦИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ)

Заштита животне средине у Плану детаљне регулације за изградњу заштитног водног објекта – насипа на десној обали реке Дрине на подручју насељених места Липнички Шор и Јелав у Лозници разматрана је у оквиру планског документа али и у склопу Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину. Примењена методологија је описана у претходном поглављу и сагласна је са претпоставкама које су дефинисане у оквиру Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину којим се дефинише садржина Извештаја.

Циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину предметног Плана је сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире (границе) дефинисане законском регулативом. Да би се постављени циљ могао остварити, потребно је било сагледати постојеће стање животне средине и Планом предвиђене активности. Резимирајући утицаје Плана на животну средину и елементе одрживог развоја може се констатовати да ће већина утицаја планских решења имати позитиван утицај на конкретан простор. Негативни утицаји које је могуће очекивати реализацијом планских решења потребно је детаљно размотрити израдом Процена утицаја на животну средину појединачних пројеката. Да би се овакви утицаји свели у оквире који неће оптеретити капацитет простора, потребно је спроводити мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја на животну средину.

У варијанти да се План детаљне регулације не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати негативни ефекти, док у варијанти да се План детаљне регулације имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти који отклањају већину негативних тенденција у развоју посматране територије, односно одбране домаћинства и околног пољопривредног и шумског земљишта услед великих вода.

Извештај о стратешкој процени утицаја који се радио за ниво ПДР не може дати експлицитне одговоре на прихватљивост појединих планских решења. Таква планска решења морају се разрађивати и детаљно оцењивати приликом израде пројектне документације и студија оправданости. Анализирајући план детаљне регулације у целини, као и појединачна планска решења, на основу евалуације значајних утицаја може се закључити да имплементација плана не производи могуће стратешки значајне негативне утицаје на целом планском подручју, већ само на деловима (локалитетима, трасама) планског подручја на коме се реализују одређена планска решења. У случајевима где је процењено да може доћи до потенцијално негативног утицаја потребно је предузети одговарајуће мере заштите прописане овим Извештајем.